

1-451

AASTARUANNE

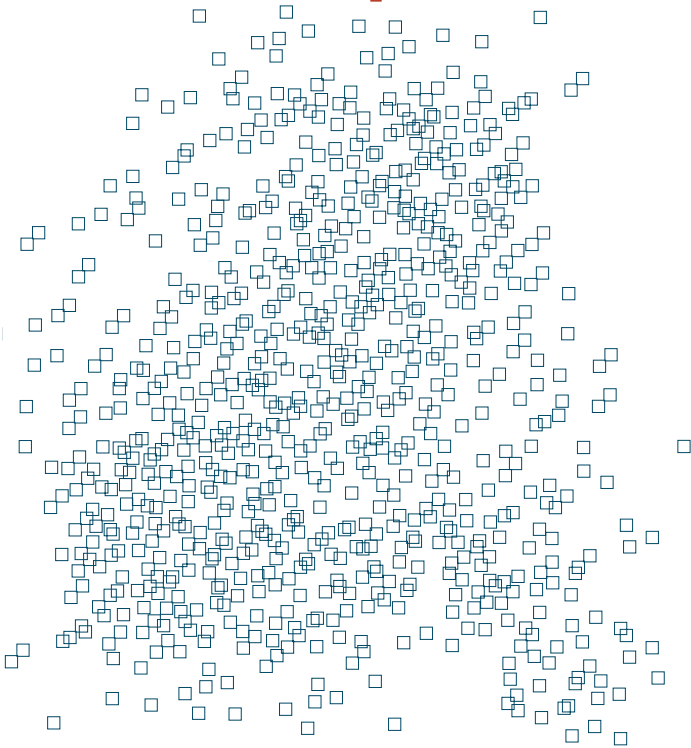
STATISTIKAAMET 2007

2007

AASTAARUANNE

TALLINN 2008

objekte kokku 451



Priit Potisepp, peadirektor



Tuulikki Sillajõe, peadirektori asetäitja



Hea lugeja!

Statistikaametil oli au olla sündmusterohke 2007. aasta jälgija ning ühiskonnale põhifaktide tootja ja esitleja. Oleme riigis toimuvate muutuste peamine peegeldaja ja rahvusvahelisse statistikasse Eesti andmete andja. Globaliseerivas maailmas, info- ja teadmispõhises ühiskonnas on faktidel otsuste langetamisel tähtis roll — hea statistikata ei ole head poliitikat.

Eelmine aasta näitas, et keskkonna muutused võivad osutada üsna ootamatuks. Kui veel mõni kvartal tagasi sai rääkida majanduse kiirest kasvust, siis 2007. aastal aeglustus majanduskasv märgatavalt ja tarbijahinnad tõusid samal ajal oluliselt. Tööpuudus püsib seni veel madalal tasemel. Raskesti prognoositaval perioodil on Eesti, tema peamiste kaubanduspartnerite ning muu maailma majanduse kuu- ja kvartalstatistika eritähelepanu all. Möödunud aastal hakkas Statistikaamet kvartali sisemajanduse koguprodukti esialgset hinnangut avaldama ligi kolm nädalat varem, sealjuures oli hinnang endiselt kvaliteetne.

Aastaaruanne annab ülevaate Statistikaameti 2007. aasta põhitegevustest. Vaatluste koguarv ning ettevõtete-organisatsioonide ja eraisikute valimimaht jäi 2006. aastaga võrreldes üldjoontes samaks.

2007. aastal keskenduti endiselt andmekogumise efektiivsuse suurendamisele.

Aasta lõpuks oli veebipõhise andmekogumiskanliga eSTAT liitunud ligi 7000 ettevõtet.

2008. aastal lõpetas Statistikaamet ettevõtetele paberaruandevormide väljastamise ja tegi veebi teel esitatavaks peagu kõik aruanded, jäädes ootama eSTATi kaudu saadud andmete osatähtsuse senisest veel kiiremat kasvu. Endiselt on Statistikaameti prioriteetide seas riigi andmekogude kasutamine statistilistel eesmärkidel.

Möödunud aasta oli töö- ja palgaturu arengu tõttu Statistikaametile keeruline. Juba eelmises aastaaruandes viidati spetsialistide voolavuse probleemile. 2007. aastal oli see näitaja veel kehvem ja sellise tulemusega ei saa rahul olla.

2007. aastal valmis ligi kaks aastat töös olnud Riigikontrolli audit, kus uuriti, kuidas riiklik statistika vastab tarbijate vajadustele ja kui tõhus on andmekogumine. Auditi tulemused osutasid üsna kriitiliseks, kuid eriti palju uut sealt välja ei tulnud. Tarbijale suurema sõnaõiguse andmine riikliku statistikaprogrammi planeerimisel, elektroonilise andmekogumise suurendamine ja riigi andmekogude laiaulatuslikum kasutamine on Statistikaametis niigi fookusesse võetud. Iseküsimus on, kas oleme piisavalt kiiresti saavutanud tulemusi.

Hea statistika ei saa sündida andmeesitajate ning Statistikaameti töötajate koostööst ja pühendumusest. Aitäh selle eest!



Priit Potisepp
Peadirektor

2007 — STRATEEGIAPERIOODI VIIMANE AASTA

Riiklikud ja rahvusvahelised statistikaplaanid

Statistikaameti eesmärgid strateegiaperioodil 2003–2007 olid järgmised:

- ühiskonna suurem teadlikkus riikliku statistika rollist demokraatlikus ühiskonnas ja Statistikaameti ülesannetest selle korraldamisel,
- Statistikaameti suurem juhtiv ja koordineeriv roll Eesti riikliku statistika tootmisel,
- efektiivsem töökorraldus ja riikliku statistika tootmisprotsess,
- tõhusamalt koordineeritud infotehnoloogia ja meetodika valdkond,
- professionaalne ja motiveeritud personal,
- kvaliteedijuhtimise ja ajakohaste juhtimismeetodite rakendatus,
- parem töökeskkond.

Kui lõppenud strateegiaperioodist tehakse põhjalik kokkuvõte 2008. aastal, siis 2007. aastal valmistas Statistikaamet ette uue strateegia aastateks 2008–2011 ja osales Rahandusministeeriumi valitsemisala strateegilise arengukava 2009–2012 koostamisel. Peale selle valmisid Euroopa Liidu (EL) statistikaprogramm 2008–2012 ja Eesti riiklike statistiliste vaatluste kava projekt aastateks 2009–2012. Kui ELi statistikaprogramm on Euroopa Parlamendi ja Nõukogu otsusega heaks kiidetud, siis Eesti vastav dokument on veel statistikatarbijatega kooskõlastamisel.

2007. aastal korraldas Statistikaamet 158 riiklikku statistilist vaatlust, s.t kogus ja töötles andmed ning avaldas statistikat keskkonna, rahvastiku, sotsiaalvaldkonna ja majanduse seisundi ja trendide kohta.

Vaatluste korraldamisel keskendus Statistikaamet

- elektroonilise andmekogumise suurendamisele ja aruannete tähtjaks laekumise parandamisele,
- administratiivsete andmekogude laialdasema kasutuselevõtu ettevalmistamisele,
- statistilise võimekuse säilitamisele keerulises tööturu olukorras.

Administratiivseid andmeallikaid kasutati rohkem

Statistikaameti strateegiline eesmärk on vähendada andmeesitaja aruandluskoormust. Üks viis selleks on suurendada riigiasutuste juba kogutud andmete (administratiivandmete) kasutamist riikliku statistika tegemisel. See tähendab, et Statistikaamet kogub majandusüksustelt või füüsilistelt isikutelt üha vähem neid andmeid, mida nad on juba Eesti riigile esitanud. Riiklike registrite kasutuselevõtt statistika tegemisel vähendab otseselt andmeesitaja koormust, kuid tekitab riigile lisatööd, sest suureneb registripidajate ja Statistikaameti koormus. Registripidajad peavad andmeedastuseks tegema lisapäringuid ja arendustöid, tihti ka muudatusi registrite põhimäärustes ja töökorralduses. Statistikaamet peab koordineerima registrite täiendamist, hindama registriandmete kvaliteeti ja võimalusi neid statistika tegemisel kasutada, samuti töötama välja meetodika ja arendama infosüsteemi. See on pikk protsess, mis teiste riikide kogemuse järgi võtab aastakümneid.

Riigis juba kogutud andmete kasutuselevõtt on kulgenud tõusvas joones — igal aastal on lisandunud mõni uus register või andmestik. 2007. aastal kasutas Statistikaamet 158 vaatlusest 55 puhul (35%) administratiivandmeid kokku enam kui 40 riiklikust registrist ja andmekogust. Oluline teetähis oli märtsis Maksu- ja Tolliametiga alla kirjutatud leping. Samuti muutus Statistikaameti töökorraldus, et saada parem ülevaade andmekogude võimalustest ja esitada neile Statistikaameti vajadusi selgemalt ja koordineeritumalt. Meetodika ja infotehnoloogia osakonda loodi uued ametikohad. Andmekogumiskanalina võeti üha rohkem kasutusele X-tee ja alustati uue töökorraldust toetava infosüsteemi loomist.

Ehkki Statistikaamet püüab üha rohkem kasutada administratiivseid andmebaase, tuleb suur hulk andmeid siiski koguda majandusüksustelt (äriühingud, riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutused, kasumitaotluseta organisatsioonid, füüsilisest isikust ettevõtjad jt), sest sageli ei ole administratiivsed allikad kiirelt muutuva infovajaduse rahuldamisel piisavalt paindlikud. Statistikaamet muudab niisuguse andmekogumise andmeesitajale võimalikult mugavaks, arendades elektroonilisi andmeedastuskanaleid ja parandades klienditeenindust.

eSTATi populaarsus suurenes

Aruannete lisandumine elektroonilisse andmete esitamise keskkonda eSTAT mõjutas selle kasutatavust — eSTATi peakasutajate arv suurenes 2007. aastal eelmise aastaga võrreldes kaks korda. 2007. aasta lõpuks oli eSTATiga liitunud kolmandik majandusüksustest, kellel oli võimalik eSTATiga esitada vähemalt üht aruannet. Selle kanali kaudu laekus enam kui viiendik Statistikaameti aruannetest.

Eesmärk on eSTATist arendada ettevõtja ja Statistikaameti vaheline suhtluskeskkond. Praegu saab andmeesitaja näha oma eelmisi eSTATis esitatud aruandeid, kontrollida ettevõtte/asutuse kontaktandmeid jms. Edaspidi saab statistikat tarbiv aruandeesitajast ettevõtja eSTATist statistikat tellida.

Siiski on veel palju andmeesitajaid, kes kasutavad elektroonilise andmeedastuse muid võimalusi — laadivad aruandefailid üles veebilehe kaudu või edastavad need e-postiga. Aruande saatmine e-postiga on andmeesitajale küll mugav, kuid tuleb arvestada, et see ei ole turvaline. Et ettevõtte andmete kaitse on Statistikaametile äärmiselt oluline, peaksid ka ettevõtted sellele tähelepanu pöörama, eelistades andmeedastuse turvalisi kanaleid — eSTATi ja aruandefailide laadimist veebilehe kaudu, kasutades Statistikaametist saadavat tunnuskoodi.

Valmistuti 2011. aasta rahva ja eluruumide loenduseks

2007. aastast said hoo sisse järgmise rahva ja eluruumide loenduse ettevalmistustööd: koostati loenduse ankeet ja kirjeldati andmekogumisprotsessi. Vastavalt rahvusvahelistele tavadele ja andmevajadusele tehakse rahvaloendusi üldjuhul iga kümne aasta tagant. ELis kehtib veebruarist 2008 määrus, mis sätestab liikmesriikides rahva ja eluruumide loenduse korraldamise ühtsed nõuded, sh kasutatavad definitsioonid, klassifikatsioonid ja andmete avaldamise põhimõtted. Muu hulgas nähakse järgmise referentsaastana ette 2011. aasta ja edaspidi iga dekaadi esimene aasta.

Õigus rakendada sunniraha

Kuigi paljud andmeesitajad on ka statistikatarbijad ja mõistavad andmete esitamise vajalikkust, on hulk majandusüksusi, kellelt aruanded tähtjalt ei laeku. 2007. aastal jõudis Statistikaametisse õigel ajal 43% aruannetest (2006. aastal 39%). Aruannete vähene tähtjaks laekumine tekitab statistika tegemisel suuri probleeme, sest pikeneb statistika avaldamise aeg ja tarbija ei saa talle vajalikku infot piisavalt kiiresti. Peale selle toob see kaasa rahakulu, sest aruannete kättesaamiseks rakendatakse tööle suur hulk inimesi, ettevõtetele saadetakse meeldetuletuskirju ja helistatakse, veenmaks neid aruannet esitama.

Oktoobris 2007 jõustus riikliku statistika seaduse muudatus, mis andis Statistikaametile juriidiliselt keeruka trahvide rakendamise asemel võimaluse kohaldada sunniraha majandusüksustele, kes ei esita statistilisi aruandeid või ei tee seda õigel ajal. Seadusemuudatuse eesmärk on suurendada tähtjaks laekunud aruannete hulka ja vähendada andmekogumisele tehtavaid kulutusi.

Võimalik, et Statistikaamet on andmeid mitteesitanutega seni liiga leebe olnud. Näiteks Tolli- ja Maksuametile andmete esitamisest kõrvale hoidjat ähvardab trahv. Et Statistikaamet ei ole siiani kedagi karistanud, ei võta osa ettevõtjaid statistiliste aruannete esitamist ilmselt tõsise kohustusena. Samas sõltub just algandmete kättesaamisest riikliku statistika kvaliteet ja kui andmete tähtjaks laekumine ei suurene, tuleb sunniraha edaspidi kindlasti rakendada.

Statistika kvaliteet ja jätkusuutlikkus

2006. aasta novembris juhtisid väliseksperdid tähelepanu ressursside piiratusest tingitud võimalikele probleemidele heade spetsialistide värbamisel ja motiveerimisel kiiresti muutuval töjõuturul. Nende riskide maandamiseks viis Statistikaamet 2007. aastal lõpule aasta varem alustatud ametikohtade hindamise. Väärtuspunktidel põhinev ametikohtade hindamine võimaldab Statistikaameti palkasid võrrelda teiste organisatsioonide sarnase tööväärtusega ametikohtade palkadega. Saadud info alusel koostas Statistikaamet 2007. aastal teenistujate tasustamispõhimõtted. Samuti panustati paremasse juhtimis- kvaliteeti, nt planeerimissüsteemi arendusse (sh plaanide sünkroniseerimine).

Siiski oli Statistikaameti teenistujate voolavus 2007. aastal 19,9% (2006. aastal 11,7%): lahkus 80 ametnikku ja 73 abiteenistajat (vastavalt 24% ja 70%). Teenistujate väljavoolu peamine põhjus on palgaga rahulolematuse. Personali nii suure voolavuse tõttu on päev-päevalt keerulisem toime tulla Eesti statistikatarbijate üha suurema infovajaduse rahuldamise ja ELi määruste nõuete täitmisega. Samal ajal suurendab statistikainfo laialdasem kasutuselevõtt ühiskonnas pidevalt statistikute vastutust väljastatava info kvaliteedi eest. Riigikontrolli 2007. aastal Riigikogule esitatud aruanne „Riikliku statistika tõhusus ja andmete kogumise asjakohasus“ ütleb: „Riikliku statistikana käsitletava info põhjal tehakse olulised otsused, millel on märkimisväärne majanduslik mõju. Näiteks sõltub Eesti riigi omaosaluse suurus ELi eelarves vahetult Statistikaameti andmete põhjal arvutatud rahvusliku kogutulu näitajast /.../ juba näiteks 0,01% võrra suurem osalus (millest rahvusliku kogutulu osakaal on ca 60%) Euroopa Liidu eelarves toob kaasa ca 20 miljonit krooni lisakulusid riigieelarvele.“

2007. aastal saadi edasipürgiva organisatsiooni tiitel

2006. aasta detsembris liitus Statistikaamet Eesti Kvaliteediühingu (EKÜ) korraldatava Eesti juhtimiskvaliteedi auhinna baastasandi projektiga „Edasipürgiv organisatsioon“. Eesti juhtimiskvaliteedi auhind põhineb Euroopa juhtimiskvaliteedi organisatsiooni (EFQM — *European Foundation for Quality Management*) täiuslikkuse mudeli tunnustus-skeemidel ja „Edasipürgiv organisatsioon“ vastab täielikult selle mudeli C2E (*Committed to Excellence*) tasandile. Et Euroopa statistikasüsteemis soovitataks kasutada just EFQMi mudelit, hindas Statistikaamet 2007. aastal organisatsiooni selle mudeli alusel, valis parendustegevused ja viis need ellu projektis ettenähtud tähtjaks.

Seejärel külastas Statistikaametit EKÜ ekspert, kes hindas edasipürgiva organisatsiooni projekti jaoks välja valitud tegevuste elluviimise edukust. Hindamise tulemusel selgus, et Statistikaamet vastab EKÜ ja EFQMi määratud kriteeriumitele. 21. juunil 2007 andis EKÜ Statistikaametile üle tunnistuse „Edasipürgiv organisatsioon“ ja samaväärselt EFQMi tunnistuse „*Committed to Excellence*“. Tunnistused kehtivad kaks aastat.

„Tänu EFQMi täiuslikkuse mudeli põhisele enesehindamisele oleme saanud ülevaate oma organisatsiooni juhtimise tugevatest ja nõrkadest külgedest ning teame, milliseid juhtimisvaldkondi on vaja järgmistele aastatele jooksul arendada,“ märkis Statistikaameti peadirektor P. Potisepp.

Edasipürgiva organisatsiooni tunnistus tähendab, et Statistikaamet on asutus, kes

- tahab oma tegevust pidevalt hinnata ja vajadusel parendada,
- suudab leida oma vigu ja lahendusi nende kõrvaldamiseks,
- suudab parendustegevusi ellu viia.

Statistikaametil on kavas ka edaspidi Eesti juhtimiskvaliteedi auhinna projektides osaleda.

STATISTIKAAMETI STRATEEGIA 2008–2011

„Andmekogujast infoteenuse osutajaks”

MISSIOON (põhieesmärk)

Statistikaameti põhiülesanne on pakkuda ametiasutustele, äri- ja teadusringkondadele, rahvusvahelistele organisatsioonidele ning üksikisikutele usaldusväärset ja objektiivset infoteenust Eesti keskkonna, rahvastiku, sotsiaalvaldkonna ja majanduse olukorra ning trendide kohta.

VISIOON

Statistikaamet on Eestis juhtiv ja rahvusvaheliselt tunnustatud kvaliteetse ja võrreldava statistika tegija.

VÄÄRTUSED

Kvaliteet

Usaldusväärse ja objektiivse statistika tegemiseks peab igas tööloigus taotlema kvaliteeti. Selle eeldus on spetsialistide olemasolu, ajakohane tehnoloogia, võimalikult lihtne ja tõhus töökorraldus ning tulemustele orienteeritus. Meile usaldatud andmed on kaitstud.

Avatus ja läbipaistvus

Oleme suhtlemises avatud ja otsekohesed, töötajate arvamus ja initsiatiiv on arengu alus. Peame lubadustest kinni. Meie tegevus on eetiline ja läbipaistev.

Koostöö

Austame oma kliente, tunneme nende vajadusi ja tegutseme selle järgi. Püüame ette näha ühiskonna infovajadusi ja arendame statistikat vastavalt sellele. Oleme riigisisestes ja rahvusvahelistes statistika- ja andmekorralduseteemalistes koostöövõrgustikes juhtival või toetaval positsioonil. Töötajate koostöö on ühiste eesmärkide täitmise oluline eeldus.

EESMÄRGID

I Riikliku statistika tuntus, respekteritus ja efektiivne kasutamine ühiskonnas

- Täita statistikaprogramm
- Suurendada eri valdkondade statistika sidusust ja võrreldavust
- Suurendada analüütiliste toodete mahtu
- Suurendada piirkondliku statistika mahtu
- Lihtsustada anonüümsete üksikandmete kasutamist ühiskonnas

II Kvaliteetne professionaalne teenus

- Reageerida kiiremini kliendi vajadustele
- Tagada suurklientide personaalsem teenindus
- Standardiseerida andmetöötlusprotsess
- Eristada tootearendus ja tellimustööd standardväljundi tootmisest
- Suurendada mitmekülgsete statistikaprofessionaalide osatähtsust
- Muuta organisatsioonikultuur osakonnakesksest asutusekeskseks
- Luua ajakohane töökeskkond

III Partnerlus andmeesitajaga

- Kasutada rohkem administratiivseid andmeallikaid
- Vähendada keskmist aruande täitmise aega
- Parandada küsitlusmaterjali kvaliteeti
- Minna üle aruannete kogumiselt näitajate kogumisele

Aira Veelmaa, teabe ja levi talituse juhataja



Margit Rennebaum, andmekogumise juhtivkonsultant



Meelis Somelar, rahvusvahelise koostöö juht



Birgit Anteploon, välitööde juhtivspetsialist

STATISTIKA TARBIIJA TEENISTUSES

Statistika levi osakonna ülesanne on informeerida ühiskonda riikliku statistika olemasolust ja teha see tarbijale kättesaadavaks. Peale selle arendatakse ka piirkondlikku statistikat ja geoinfosüsteeme.

Esitleti analüütilisi kogumikke

Et statistiline info jõuaks tarbijani, on peale statistika avaldamise väga oluline nii aktiivne teavitustöö kui ka tarbijakoolitus. Statistikaameti analüütilised kogumikud kajastavad ühiskonnas ja majanduses toimuvat. Olulisemate väljaannete ilmumisel korraldab Statistikaamet tarbijaesitlusi — 2007. aastal oli neid üheksa. Kuuel korral tutvustati kogumikke ajakirjanikele, kes on Statistikaameti olulised koostööpartnerid statistika levitamisel. Esitlusel osales keskmiselt 11 ajakirjanikku. Esitletavat väljaannet olid "Sotsiaalne ebavõrdsus. *Social Inequality*", "Naised ja mehed. *Women and Men*", "Kutseharidus. 1996–2006. *Vocational Education*", "Eesti statistika aastaraamat. 2007. *Statistical Yearbook of Estonia*", "Sotsiaaltrendid 4" („*Social Trends 4*") ning "Linnad ja vallad arvudes. 2007. *Cities and Rural Municipalities in Figures*". Nelja viimatinimetatut tutvustati ka teistele tarbijatele: ministeeriumide jt riigiasutuste, kohalike omavalitsuste, haridus- ja teadusasutuste ning raamatukogude esindajatele. Väga edukaks kujunes 2008. aasta jaanuaris toimunud esitlus, kus tutvustati kolme väljaannet: "Sotsiaaltrendid 4", "Linnad ja vallad arvudes. 2007. *Cities and Rural Municipalities in Figures*" ning „Rahvastik. 2005–2006. *Population*". Osalenud tarbijad andsid palju positiivset tagasisidet, mis julgustab ka edaspidi selliseid esitlusi korraldama.

Koolitati tarbijat

Statistikaamet korraldab ka tarbijakoolitusi, et aidata leida ja kasutada statistilist infot. 2007. aastal toimus kümme koolitust, kus tutvustati Statistikaameti tooteid ja teenuseid, anti ülevaade statistika kättesaadavusest ning juhendati, kuidas kasutada statistika andmebaase Statistikaameti ja Eurostati veebilehel. Osalesid nii riigiasutuste kui ka ettevõtete esindajad, tudengid ja õpilased. Et statistikatarbijatest suure osa hõlmavad ettevõtted, on Statistikaametil kavas edaspidi pakkuda just neile sobivaid koolitusi, sest statistikat saab kasutada nii äriplaanide koostamisel kui ka oma ettevõtte tulemushindamisel. 2008. aastal on plaanis teha koolitusprogramm, mis on koolitussüsteemi arendamise eeldus.

Osaleti üritustel

Statistikaametis korraldatud esitluste ja koolituste kõrval on tarbijaga suhtlemise oluline vorm ka konverentsid, messid jm üritused. 2007. aastal osaleti üheksal üritusel, neist neljal esitlusega. Enamikul üritustel oli Statistikaametil ka infoboks, mis on hea võimalus tutvustada end potentsiaalsetele tarbijatele ja saada tagasisidet senistelt. Sageli on tulemuseks pikem koostöö.

Tarbija teavitamiseks koostati 2007. aastal ka infomaterjale, mis aitavad statistikahuvilisel leida vajalikku infot. Statistikaameti tooteid ja teenuseid tutvustas "Otsi ja kasuta statistikat", asukohainfoga seotud statistikaväljundist andis ülevaate infovoldik "GIS Statistikaametis" ning teabekeskuste kohta pakkus infot flaier. Infomaterjale levitati peamiselt tarbija-koolitustel, messidel ja raamatukogudes.

Ajakohastati levipoliitika

Statistikaameti põhieesmärk on pakkuda tarbijale usaldusväärset ja objektiivset statistilist infot. Peale riiklike statistiliste vaatluste korraldamise on Statistikaameti eesmärk suurendada ka ühiskonna teadlikkust statistika rollist ja Statistikaameti ülesannetest. Seetõttu on oluline suhelda nii andmeesitaja kui ka statistikatarbijaga. Tarbija puhul lähtutakse võrdse kohtlemise printsiibist ning soovitakse pakkuda talle vajalikke tooteid ja teenuseid. Andmeesitaja puhul on eesmärk vähendada tema koormust ning muuta aruannete esitamine võimalikult mugavaks. Et mainitud eesmärkide saavutamine lähtuks kindlastest põhimõtetest, ajakohastati 2007. aastal levipoliitika, mis hõlmab Statistikaameti turundust ja suhtekorraldust.

Teabekeskused on avatud kõigile

2006. aasta lõpus avas Statistikaamet teabekeskuse ka Tartus. Vaatamata sellele, et statistika-infot on mugavam saada e-postiga või infotelefonil, külastas 2007. aastal teabekeskusi üle 3700 inimese. Et teabekeskustes on *wifi*-ühendus ja arvuti kasutamise võimalus, on seal mugav töötada. Abivalmis konsultant aitab leida vajalikku infot väljaannetest ja andmebaasist, vajadusel saab abi ka statistikaspetsialistilt. Teabekeskustes saab kohapeal kasutada või osta Statistikaameti väljaandeid ja esitada tellimusi avaldatud statistikast detailsema info saamiseks. Tallinna teabekeskus on alates 2004. aastast ka ELI statistika tugikeskus Eestis, nt pakutakse seal tarbijale konsultatsiooni ELI statistika kättesaadavusest ja aidatakse leida infot Eurostati andmebaasidest. Tallinna teabekeskuse raamatukogu saab 2008. aastal 15-aastaseks. Raamatukogu fondis on praegu üle 23 000 teaviku, neist vanimad pärinevad 1920. aastatest.

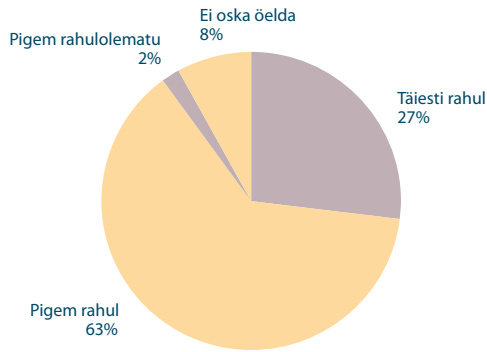
Statistikaamet korraldab regulaarselt tarbijauuringuid, et saada infot tarbija rahulolu kohta ja ettepanekuid, muutmaks tooteid ja teenuseid tarbijasõbralikumaks. 2007. aastal

olid vaatluse all statistikaväljaanded. Uuringu eesmärk oli välja selgitada tarbija rahulolu väljaannetega ja ootused neile, uurida tarbijakäitumise motiive ja koguda tootearendus-ettepanekuid.

Tarbija oli statistikaväljaannetega rahul

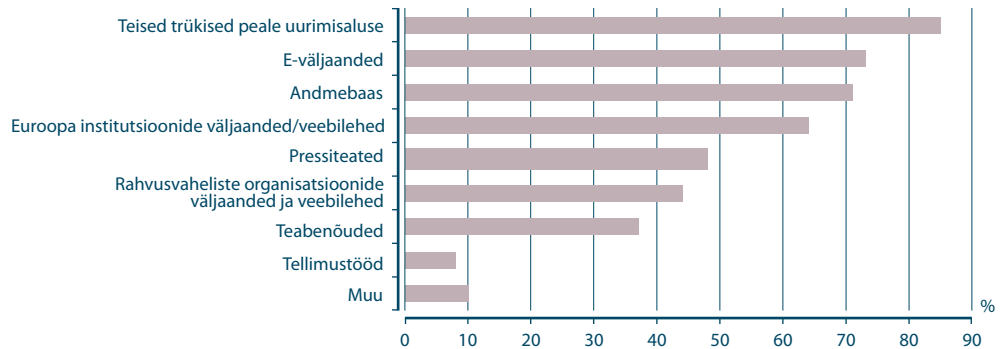
Turu-uuringute AS korraldas intervjuu 12 statistikaväljaande 52 tarbijaga. Üldiselt olid küsitletud Statistikaameti väljaannetega rahul — eriti ülesehituse loogilisuse ja üldilmega (keskmine hinne kümne palli skaalal 8,08). Samuti hinnati kõrgelt teksti liigendatust ja arusaadavust, tabelite ning diagrammide ja teemakaartide arusaadavust. Kõige madalama hinnangu (6,84) pälvis info ammendavus. Samal ajal peeti väljaannete teemakäsitluse põhjalikkust ja teaduslikkuse taset valdavalt heaks. Info ammendavust suurendaks tarbija meelest detailsem info, mitmekesisem analüüs, meetodika täpsem kirjeldus ja pikemad aegread.

Väljaannete teemakäsitluse põhjalikkusega rahulolu, 2007



Info esitusviiside proportsioonidega väljaandes oli rahul 58% küsitletutest. Kui ligi neljandik vastanute soovis näha rohkem analüüsivat teksti, siis viiendik tahtis suurendada diagrammide ja kümnendik teemakaartide või tabelite osatähtsust. Peale uurimiseluse väljaande kasutas 85% küsitletutest ka teisi Statistikaameti väljaandeid. Enamik vastanuist (88%) arvas, et väljaandel on statistika andmebaasiga võrreldes lisaväärtust.

Riikliku statistika allikate kasutus, 2007



RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

Kõrged külalised

2007. aastal külastas Statistikaametit Eurostati peadirektor H. Carré, kes oli aastaid seotud Euroopa ühisraha (euro) loomise ja kasutuselevõtuga. Koos Carréga väisas Statistikaametit Eurostati peadirektori asetäitja M. Bohatà. P. Potisepaga kohtudes kinnitas Carré, et väikese riigi kohta, millel on olnud vähe aega iseseisvat riiki üles ehitada, on Eesti olnud statistika vallas väga tubli. Rahandusminister I. Padar võis rahuloluga nentida, et ELis on Statistikaamet igati heas kirjas. Ajakirjanike huvi sündmuse vastu tagas Statistikaametile palju meediakajastusi.

“Statistikasüsteemi jätkusuutlikkus sõltub võimest hoida ja kasvatada tugevaid spetsialiste” oli mõte, mida Carré korduvalt rõhutas. Üks selle eesmärgi poole viivaid teid on välislähetused — olgu tegemist töögrupis osalemise, konverentsil esinemise või koolituse läbimisega. Aasta-aastalt on need võimalused muutunud järjest suurema hulga inimeste töö osaks.

Välislähetusi järjest rohkem

2007. aastal käis välislähetuses juba enam kui kolmandik Statistikaameti töötajatest. Aasta viimase päeva seisuga oli Statistikaameti palgal 333 teenistujat (v.a töölepinguga ja koosseisuvälised töötajad), neist 119 viibis töö tõttu vähemalt korra väljaspool Eestit. Kuigi peagu iga teise reisi sihtpunkt oli Luksemburg, külastati ka eksootilisemaid paiku: Astanat Kasahstanis, Annapolist USA-s, Istanbuli ja Kreetat. Ligikaudu pool 322 lähetusest oli seotud osavõtuga regulaarselt koos käivatest töögruppidest (valdavalt Eurostati töörühmad). Uue joonena võib välja tuua aktiivsema osalemise ELi Nõukogu statistika töögrupis. See suurendab Eesti kaasatust seadusloomes.

Juba mitu aastat on Statistikaamet Eurostati töösse panustanud ka kahe Luksemburgis resideeruva eksperdi kaudu. Seda poliitikat on otsustatud lähiaastatel jätkata.

Baltimaade koostööprogramm

Balti riikide statistikaametite juhtkonnad ja rahvusvahelise koostöö juhid kohtusid 2007. aastal Daugavpilsis lähedal Sventes. Läti oli populaarne ka ekspertide seas, kes külastasid sel aastal konkurentsituult enim Riit, kus arutleti nii tööjõu-uuringu, statistika levi, regionaalstatistika, rahvaloenduse, väliskaubandusstatistika kui ka sotsiaaluuringu teemadel.

Koolitati teisi riike

Kui Balti koostööprogrammi kohtumistel tutvustab Statistikaamet enda hästi toimivaid lahendusi, aga õpib ka ise, siis aeg-ajalt käivad meie töötajad Baltikumist kaugemalgi teisi õpetamas. Traditsiooniliselt olid 2007. aastal eriti aktiivsed ettevõtlusstatistikud, kes jätkasid koostöös Rootsi statistikaametiga Balkanimaade nõustamist. Juunis jagati Montenegro statistikutele ettevõtluse aastastatistika tootmise kogemusi, detsembris aga õpetati toodangu müügiindeksite arvutamist. Peale selle osaleti juba 2006. aastal rahvusvahelises projektis, mille tulemusel valmis möödunud aastal Statistikaameti teadus- ja arendustegevuse vaatluste kvaliteedinäitajate süsteem. Saadud kogemusi kasutasid ettevõtlusstatistikud Malta kolleegide koolitamisel.

2007. aastal avanes ka võimalus tutvustada Eesti piirkondliku statistika tootmist Armeenia kolleegidele, kes käisid Eestis teadmisi kogumas.

Peale selle jätkus 2006. aastal alanud Eurostati projekt Lääne-Balkani statistikaametite statistika levi alaseks koolitamiseks. 2007. aasta märtsis toimus Tallinnas projekti lõpuseminar ja jõuludeks saadi lõpparuande Eurostati positiivne hinnang.

Euroopa Liit toetab

2007. aastal lõppes Statistikaameti mahukas projekt ehk statistika arendustööga seotud 19 alamprojektist koosnenud *Transition Facility 2004*. Eurostat on projekti koondaruande heaks kiitnud. 2007. aastaks taotles Statistikaamet abiraha analoogsest üleminekumeetmest *Transition Facility 2005*. Selle kaheaastase lepingu maht on oluliselt tagasihoidlikum — alamprojekte on kaheksa. Projekti on kaasatud varasemast rohkem koostööpartnereid: Sotsiaalministeeriumile on lisandunud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi riiklik ehitisregister.

2007. aastaks sõlmisid Statistikaamet ja Eurostat eri valdkondade (ettevõtlus, põllumajandus, majandus, hinna-, sotsiaal- ja keskkonnastatistika) statistiliste tööde tegemiseks eelmise aastaga võrreldes veidi rohkem uusi grandiprojekti lepinguid — 16 (2006. aastal 10). Peale selle kirjutati alla kolmele lepingule, mille tegevus algab 2008. aastal, ja jätkati 16 varem sõlmitud lepingu täitmist.

Mare Kusma, palgastatistika talituse juhataja



Mari Toomse, sotsiaaluuringute juhtivstatistik



Tõnu Mertsina, rahvamajanduse arvepidamise talituse juhataja



Kenet Pindmaa, rahva ja eluruumide loenduse juhtivstatistik

ANDMEKOGUMINE

Olulised ühiskonnateemad on säästlik tarbimine, kokkuhoid, oma tervisest ja keskkonnast hoolimine. Üha enam hakatakse hindama otstarbekat ajakasutust. 2007. aastal oli Statistikaametis tähelepanu keskpunktis see, kuidas koguda statistika tootmiseks vajalikke andmeid säästlikumalt, väiksemate kuludega, andmeesitajale mugavamalt ja vähema ajaga.

Paberaruandevorme ettevõtetele enam ei väljastata

Kõige suurem andmeesitajate rühm on kindlasti majandusüksused. Igal aastal peaks Statistikaametile andmeid edastama rohkem kui 40 000 majandusüksust. Aastaid saatis Statistikaamet ettevõtetele paberaruandevormid. Et paljud ettevõtted pabervorme enam ei kasuta, eelistades elektroonilist andmeedastust, otsustas Statistikaamet lõpetada paberaruandevormide saatmise alates 2008. aasta riiklikest statistilistest vaatlustest. 2007. aasta detsembris saadeti ettevõtetele teavituskiri koos statistiliste aruannete nimekirjaga, kus loetleti, milliste aruannete esitamist Statistikaamet ettevõttelt 2008. aastal ootab. Aruandekohustuse info avaldati ka väljaandes „Ametlikud teadaanded“. Selline muudatus võimaldab tunduvalt kokku hoida kulusid ja säästa loodust — aruannete trükkimiseks kulub aastas üle kaheksa tonni paberit ja selleks raiutakse üle 100 puu. Samuti on nii võimalik suurendada andmete elektroonilist laekumist ja statistika tegemine muutub efektiivsemaks.

eSTATi kasutajaid rohkem

2006. aastal Statistikaametis kasutusele võetud veebipõhise andmeedastuskanaliga eSTAT saavad ettevõtted täita statistilisi aruandeid. eSTATi peakasutajate arv suurenes 2006. aastaga võrreldes kaks korda — 2007. aasta lõpuks oli eSTATiga liitunud 6735 majandusüksust, kellelt laekus aastaga ligi 54 000 statistilist aruannet. 2007. aasta lõpuks saabus eSTATi kaudu viiendik aruannetest. Kui möödunud aastal sai eSTATis esitada 77 aruannet (2006. aastal 21), siis aastast 2008 juba üle 120 (90% statistilistest aruannetest).

eSTAT võimaldab aruandeid koostada, kontrollida, salvestada ja parandada. Peale selle saab koostaja kohe infot aruande kohalejõudmise ja täitmise korrektsuse kohta. Samuti on võimalik eSTATis vaadata varem sama kanali kaudu esitatud aruandeid ning välja selgitada, missugused aruanded ja millal on ettevõttel vaja esitada. Tellida saab ka esitamistähtaja teate. eSTATist on saanud arvestatav andmekogumiskanal, mille osatähtsus teiste andmeedastusvormide kõrval suureneb jõudsalt.

Elanike küsitlus efektiivsem

Teine suurem andmeesitajate rühm on isiku-uuringutesse sattuvad eraisikud. Traditsiooniliselt kogub elanike andmeid Statistikaameti küsitlaja. Et muutunud on elukeskkond, suur osa elanikest elab linnatüüpi asumites ning inimesed on muutunud teadlikumaks ja elutempo kiiremaks, on küsitlajaga kohtumiseks ning intervjuerimiseks sobiva aja leidmine keerukas. Aastatega on Statistikaameti küsitlusstatistika palju arenenud — paberankeetide asemel kasutatakse sülearvutiküsitlust. See on toonud kaasa suured muutused andmekvaliteedis ja uuringute töökorralduses. Ühelt poolt on vähenenud küsitluse ajal toimuva sisestustöö ajakulu. Teiselt poolt tehakse juba intervjuu käigus kogutavate andmete esmane kontroll, mis vähendab edasist andmete puhastamisele kuluvat aega. Elektroonne andmekogumine võimaldab nii küsitlus- kui ka uuringujuhtidele operatiivset tagasisidet juba andmekogumise ajal — varem kulus selleks nädalaid või isegi kuid.

Küsitlusstatistika paindlikkus ja mugavus annab vastajale võimaluse küsitlusmeetodite vahel valida. Nii rakendas Statistikaamet 2007. aastal doktorite karjääriuringu andmete kogumisel veebipõhist küsitlust (CAWI-meetod), mille tulemus ületas prognoositu: peagu 40% vastanutest eelistas veebipõhist ankeeditäitmist küsitlajaga kohtumisele.

RAHVASTIKU- JA SOTSIAALSTATISTIKA

Rahvastiku- ja sotsiaalstatistika hõlmab rahvastiku- ja leibkonnastatistikat, haridus-, kultuuri- ja tööstatistikat, samuti statistikat tööelu kvaliteedi, sotsiaalse kaitse ja turvalisuse, õiguse, sisetuleku, kulutuste, vaesuse, eluruumide ja elamistingimuste ning sotsiaalse keskkonna (nt tõrjutus, sidusus) kohta. Peale selle korraldab rahvastiku- ja sotsiaalstatistika osakond isiku- ja leibkonnauuringuid ning rahvaloendusi.

Väljaannetes järjest rohkem analüüsi

2007. aastal ilmus mitu suurt huvi tekitanud analüütilist rahvastiku- ja sotsiaalstatistika kogumikku. „Sotsiaaltrendid 4“ („*Social Trends 4*“) käsitles sotsiaalset sidusust, mida vaadeldi eri aspektide kaudu, nagu rahvastik, haridus, töötamine, raha, tervis, sotsiaalne turvalisus ja keskkond. Väljaandes „Sotsiaalne ebavõrdsus. *Social Inequality*“ uuriti ebavõrdsust laias tähenduses — peale sisetuleku pöörati tähelepanu ka sotsiaalsete, kultuuriliste ja tervisega seotud vahendite jagunemisele inimeste vahel. Samuti analüüsiti ebavõrdsuse edasikandumist ühelt põlvkonnalt teisele. Aastakogumik „Rahvastik. 2005–2006. *Population*“ esitas analüütilise ülevaate rahvastikusündmuste, rahvaarvu, rahvastiku koosseisu ja suremuse muutustest 2005. ja 2006. aastal. Samuti toodi võrdlusi varasemate aastate ja teiste riikidega. Demograafiliste põhinäitajate ja -sündmuste andmed esitati pikemate aegridadena. Peale selle olid kogumikus ühtlustatud sündimus- ja suremusnäitajad piirkonna ning rahvastikuandmed rahvuse järgi, samuti oodatava eluea andmed. Väljaandes „Kutseharidus. 1996–2006. *Vocational Education*“ anti eri näitajate põhjal ülevaade kutsehariduse omandamisest Eestis aastatel 1996–2006 haridusastmete ja õppesuundade kaupa. Andmeid võrreldi ka teiste riikidega. Peale selle käsitleti kutseharidusega inimeste hõivatust tööturul.

Endiselt anti välja teemalehti, kus 2007. aastal uuriti paindliku tööaja kasutusvõimalusi Eestis ja ELis, pikaajalise töötuse mõju mitmesuguste sotsiaalsete probleemide tekkepõhjusena ning leibkondade tarbimisharjumusi.

Uuringulabor

Möödunud aastal alustati uuringute laboratooriumi ettevalmistustöödega. Labori eesmärk on tagada küsitlusmaterjali põhjalik katsetamine, et vähendada vigu andmekogumisel. Uute moodulite peal katsetati meetodikat ja valmis uuringute laboratooriumi kontseptsioon.

Sotsiaaluuringute tulemused edastatakse pidevalt Eurostatile. Et tagada andmete veelgi parem võrreldavus nii Eesti-keskselt kui ka rahvusvaheliselt, hakati 2007. aastal koostama tausttunnuseid. Tausttunnuste käsiraamat valmib 2008. aastal.

Olulised uuringud jätkusid

2007. aastal hakati korraldama leibkonna ülduuringut ja piiriloendust. Kolmas uus uuring andis ülevaate täiskasvanute koolitusest. Jätkati oluliste riigiuuringute — tööjõu-uuringu, leibkonna eelarve uuringu, sotsiaaluuringu ja turismi-uuringute korraldamist, kuid põhi-eesmärgi kõrval keskenduti tööõnnetuste ja tööga seotud tervisehäirete ning elamistingimuste ja enda tarbeks tootmise teemadele. Leibkonna ülduuringu lisamooduliga koguti integratsioonandmeid. 2007. aastal valmistati ette kahte uut uuringut: korraldati immigrantrahvastiku prooviuuring (põhiteemaks immigrandid tööturul) ning alustati ohvri- ja vägivallauuringu ettevalmistustöödega. 2008. aasta oluline teema on ka finantsiline tõrjutus, mille kohta kogutakse andmeid sotsiaaluuringu mooduliga.

Möödunud aastal osales Statistikaamet ka Eurostati projektis „Doktorikraadiga isikute karjääristatistika“. Prooviuuringus kasutati rahvusvaheliselt võrreldavat ankeeti, kuhu lisati Eesti-kesksed tunnused. Uuring keskendus doktorikraadi omandamisele, isiku tööelule ja teaduskarjäärile ning rahvusvahelisele liikuvusele. Andmekogumisel katsetati Statistikaametis esimest korda Interneti-küsitlust.

2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse ettevalmistustööd

2007. aastal jätkas Statistikaamet 2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse (REL 2011) ettevalmistustöid. Koostöös tarbijate ja ekspertidega valmis küsimustik — nii e-loenduse kui ka sülearvutitega korraldatava loenduse ankeet. Tehti ka prooviuuring hoonete ja eluruumide üldkogumi koostamiseks (sh hinnati ehitisregistri andmete kasutusvõimalusi), määrati 2009. aasta prooviloenduse piirkonnad ja eesmärgid ning katsetati küsitlusvahendeid (pihuarvutid) ja Kõu Interneti-ühendust. Koostati ka andmekogumise visioon, mis kirjeldas andmekogumisprotsessi ja seda toetavat infosüsteemi. Tööd alustas teadusnõukogu, mis nõustab Statistikaametit loenduse korraldamisel. 2007. aastal arutleti kolmel olulisel teemal: loenduse ankeet ja korraldamine ning registreeritud kasutus järgmise loenduse ettevalmistustöödel (sh aadressandmete korrastamine). Peale selle koostati möödunud aastal loenduse projekti eelarve, alustati tööd seadusandlusega ning avaldati arvamust Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse „Rahva ja eluruumide loenduse“ ettepaneku kohta.

Tulevikuplaanid

Lähiajal korraldatakse uued sotsiaaluuringud (tööelu-uuring ja ajakasutuse uuring) ning leibkonna eelarve uuring muudetakse vastajasõbralikumaks. 2008. aastast hakatakse koostöös Kultuuriministeeriumiga taas avaldama rahvakultuuri andmeid. Alushariduse andmed võetakse edaspidi administratiivsest andmebaasist (Eesti Hariduse Infosüsteem) ja registripõhist andmekogumist tahetakse rakendada ka kultuurivaldkonnas. 2008. aastal on kavas avaldada kolm mahukat analüütilist kogumikku ("Lapsed. *Children*"; "Ränne. 2000–2007. *Migration*" ja "Pilg tööellu. *A Glimpse into the Working Life*"), taskuteatmikud "Sotsiaalelu arvudes. 2007. *Social Life in Figures*" ja "Naised ja mehed. 2007. *Women and Men*" ning teemalehti. 2009. aastal korraldatakse kümnes regioonis rahva ja eluruumide prooviloendus, mille eesmärk on katsetada loenduse meetoodikat, vahendeid ja toimimiskeeme, pöörates tähelepanu võimalikele kitsaskohtadele ja probleemidele.

HINNA- JA PALGASTATISTIKA

Hinna- ja palgastatistika osakonna ülesanne on teha hinna- ja palgastatistikat ning korraldada ostujõu pariteedi rahvusvahelist võrdlusprogrammi.

Palgastatistika tekitab elavat huvi

2006. aasta lõpus ilmunud väljaandes "Töötasu. 2005. *Earnings*" esitatud tulemused leidsid elavat vastukaja. Suurt huvi näitas üles Eesti Tööandjate Keskkliit, kes 2007. aastal korraldas palgaseminaride sarja, kuhu paluti esinema ka Statistikaameti töötajad. Ettekandes kajastati palgastatistika uuringute korraldust ja tulemusi, võrreldi Eesti ja teiste ELi liikmesriikide andmeid ning räägiti, kuidas mõjutab Euroopa tööturul toimuv Eestit.

Hinnaindeksitele on oodata lisa

2007. aastal jätkas Statistikaamet traditsiooniliste hinnaindeksite avaldamist, mis päädis 33 indeksiteemalise pressiteatega. Endiselt koostati ja juurutati tootmisse äriteenuste tootjahinnaindeksid. Raamatupidamis-, õigus- ja puhastusteenuste tootjahinnaindeksite tootmine muutus regulaarseks. Valmistati ette kullerteenuste tootjahinnaindeksi hinnakorjet ning tehti eeltööd universaalpostiteenuse ja telekommunikatsiooniteenuste tootjahinnaindeksite juurutamiseks. Samuti alustati eluaseme soetushinnaindeksite väljatöötamist.

Euroopa ja maailma võrdlusprogramm

2007. aastal võeti vastu Euroopa Nõukogu määrus, millega muutus Euroopa võrdlusprogrammis osalemine kõigile ELi liikmesriikidele kohustuslikuks. Samal ajal on suurenenud nõudmised esitatavatele andmetele ning programmis osalemine on muutunud tunduvalt töö- ja ajamahukamaks. 17. detsembril 2007 avaldas Maailmapank pressiteate maailma võrdlusprogrammi 2005. aasta esialgsete tulemustega, mis lõpetas Statistikaameti töö selle suurejoonelise projekti tarvis.

Tulevikuplaanid

Ees on veel palju tööd, et saada avaldamisküpseks nii vabariigi vajadusi kui ka rahvusvahelisi nõudmisi rahuldavad äriteenuste tootjahinnaindeksid ja eluaseme soetushinnaindeksid. Ilmselt jätkub koostöö Eesti Tööandjate Keskkliidu ja palgastatistika talituse vahel ka 2008. aastal. Et kasutusele võetakse uus tegevusalade klassifikaator, tuleb tööjõukuluindeksi aegreda ümber arvutada. Kindlasti on plaanis edaspidi intensiivselt tegeleda töötusprogrammide täiustamisega töötaja kokkuhoiu nimel, et saaks rohkem panustada analüütilisele väljundile.

MAJANDUSSTATISTIKA

Majandusstatistika osakonnas tehakse rahvamajanduse arvepidamise ja väliskaubanduse statistikat, samuti keskkonna ja loodusvarade, metsamajanduse, kalamajanduse ja jahimajanduse statistikat, koostatakse säästva arengu indikaatoreid ning arvutatakse ELi omavahendite administreerimiseks vajalikku käibemaksubaasi.

SKP avaldamine kiirem

Alates 2007. aastast avaldab Statistikaamet kvartaalse majanduskasvu kiirhinnangut 45. päeval pärast arvestusperioodi lõppu (senise 65 päeva asemel). Samuti lüheneb esialgse kvartaalse sisemajanduse koguprodukti (SKP) avaldamistähtaeg 90 päevast 70 päevani. See

on seotud nii statistikatarbijate soovile vastutulekuga kui ka ELi nõudega lühendada SKP avaldamistähtaegu. Majanduskasvu kiirhinnangu ja esialgse kvartaalse SKP kasvu vahe on viimasel kahel aastal olnud keskmiselt 0,2 protsendipunkti.

Turismi arvepidamise näitajad andmebaasis

Turismi satelliitarvepidamise eesmärk on hinnata turismimajanduse mõju Eesti majandusele ja arvestada turismi arvepidamise põhinäitajaid, nagu kulutused riigisisesele turismile, turismitoodang, turismi lisandväärtus, turismi neto-tootemaksud ja turismi SKP. 2007. aastal avaldati statistika andmebaasis turismi satelliitarvepidamise 2000.–2002. aasta näitajad.

SKP arvestusmetoodika muudatused

Kui 2006. aastal uuendas Statistikaamet SKP arvestusmetoodikat vastavalt pakkumise ja kasutamise tabelite süsteemile ning korrigeeris SKP aegrida alates 2000. aastast, siis 2007. aastal uuendati aegrida alates 1995. aastast (sh regionaalseid näitajaid alates 1996. aastast). SKP muudatus hõlmas nii metoodika täpsustusi kui ka täiendavate administratiivsete andmeallikate kasutamist ja see puudutas kõiki SKP komponente. Uuendatud metoodika alusel arvatud SKP suurenes ajavahemikul 1995–1999 varem-avaldatuga võrreldes jooksevhindades 0,3–2,1% ja püsivhindades 0,4–1,6%. SKP aastakasvu muutus püsivhindades jäi -0,4 ja +1,7 protsendipunkti piirsesse.

2007. aastal töötas Statistikaamet püsivhinna arvestamisel välja aheldamise metoodika ja alustas prooviarvestustega. Selle metoodika puhul ei ole baasaasta fikseeritud (seni oli selleks 2000. aasta). Arvestusbaasina kasutatakse aruandeaastale eelnenud aastat ja arvestus tehakse eelmise aasta keskmistes hindades nagu enamikus ELi liikmesriikides. Eelmise aasta hindades arvestus ja sellele järgnev aheldamine võimaldab muutusi täpsemalt mõõta. Kogu aegrea ulatuses revideeritud püsivhindades SKP avaldatakse 2008. aastal.

Intrastati aruande koormuse uuring väliskaubandusstatistikas

2007. aastal möödus kolm aastat Eesti liitumisest ELiga. Sama kaua on kasutusel olnud Intrastati aruanne, millega kogutakse ettevõtetelt ELi sisese kaubavahetuse andmeid. Et Intrastat on üks keerulisemaid ja mahukamaid statistilisi aruandeid, uuris Statistikaamet koostöös Eurostatiga 2007. aastal andmeesitajatele põhjustatud koormust. Uuringu eesmärk oli välja selgitada, kui palju aega ja raha kulub ettevõtte Intrastati aruande täitmiseks, milline on rahulolu aruande ja andmeedastuskanalitega ning millised andmeväljad põhjustavad kõige rohkem probleeme. Uuringus osales ligikaudu 1100 ettevõtet. 70% vastanutest eelistas esitada aruande elektroonilise kanali kaudu ja sama palju ettevõtteid kinnitas, et Intrastati aruande täitmine ei tekitanud suuri raskusi. Probleeme valmistas põhiliselt kaupade klassifitseerimine ja netomassi leidmine. Et tegemist oli ühe esimese sellise uuringuga uutes liikmesriikides ning saadud infot kasutatakse Intrastati süsteemi arendamisel ELis, oli tulemustest huvitatud ka Eurostat.

Keskonnastatistika arengusuunad

Viimastel aastatel on Statistikaamet keskkonnastatistika parema kättesaadavuse nimel tutvustanud ja arendanud jätkusuutlikkuse näidikulauda. Samuti on püütud suurendada statistika asjakohasust. Näiteks osales Statistikaamet 2007. aastal säästva arengu valdkonnaga seotud ametnike koostöövõrgustikus. Hinnati Eesti säästva arengu strateegia eesmärkide mõõtmiseks kasutatavate näitajate sobivust.

Andmeesitaja aruandekoormuse vähendamiseks töötati välja faktorid väikeettevõtete jäätmetekke hindamiseks.

Heitveeteema on aktuaalne

2007. aastal alustas Statistikaamet heitvee satelliitkonto väljatöötamisega: tehti heitveepuhastite statistiline inventuur ja vaadeldi heitvee tekkeallikaid, hinnati heitvee olulised parameetrid kõigi institutsionaalsete sektorite jaoks (ettevõtted, kodumajapidamised jne). Samuti alustati heitveesette tekke ja käitluse kui väheuuritud valdkonna kaardistamisega.

Uuriti taimekaitsevahendeid

Et paremini hinnata põllumajanduses kasutatavate mürkemikaalide ohtu inimesele ja keskkonnale, hakati 2007. aastal taimekaitsevahendite kasutust hindama aktiivainete tasandil. Alustati nisu kasvatamisel kasutatavatest pestitsiididest. Selline statistika näitab paremini, kuidas inimest ähvardab oht toidu ja vee, aga ka vahetu kokkupuute kaudu.

Tulevikuplaanid

2009. aasta detsembris avaldab Statistikaamet kahekordse deflateerimise meetodil (toodang ja vahetarbimine eraldi püsivhindades) arvatud 2001.–2006. aasta pakkumise ja kasutamise tabelid, mille arvestused integreeritakse rahvamajanduse arvepidamise süsteemi. Väliskaubandusstatistikas propageeritakse Intrastati aruannete elektroonilist esitamist, täiustatakse andmekontrolle ja töhustatakse andmekogumist. Tähtsaks peetakse ka andmeesitajate koolitamist ja juhendmaterjalide koostamist. Samuti püüab Statistikaamet muuta aruande esitamist mugavamaks ja lihtsustada Intrastati süsteemi. Keskonnastatistikas plaanitakse tulevikus panustada satelliitkontode loomisele. Eurostatil on kirjeldatud juba ligikaudu 16 keskkonna satelliitkontot. Eesmärk on paremini hinnata majanduse ressursi- ja energiamahukuse suundumusi ning tuua välja keskkonnameetmete ja -trendide seoseid.

VALITSEMIS- JA FINANTSSEKTORI STATISTIKA

Valitsemis- ja finantssektori statistika osakonnas tegeletakse rahvamajanduse ning finantsarvepidamisega valitsemissektori ja finantsettevõtete kohta, samuti valitsuse võla ja defitsiidi arvestusega.

Riigi rahandusstatistikas pikemad aegread ja tõhusam tootmine

2007. aastal revideeriti koostöös majandusstatistikutega rahvamajanduse arvepidamises valitsemis- ja finantssektori 1995.–1999. aasta näitajaid. Selle tulemusena muutusid nii riigi rahandusstatistika kui ka finantssektori statistika aegread senisest oluliselt pikemaks ja ajas võrreldavaks. Arendati ka meetodikat, näiteks koostati valitsemissektori lisandväärtuse arvestuses näitajad, mõõtmaks püsivhindades individuaalseid tarbimiskulutusi hariduse ja tervishoiu tegevusalal. 2007. aastal hakati Statistikaametis arendama tootmisprogrammi, mis põhineb Rahandusministeeriumi riigikassa osakonna hallataval riigi raamatupidamise saldoandmestikul. Nii on võimalik oluliselt kiiremini töödelda raamatupidamiskohuslaste finantsandmestikke ja koostada Euroopa rahvamajanduse arvepidamise süsteemi (ESA95 — *European System of Accounts*) meetodikale vastavat rahandusstatistikat nii riigiasutuste, kohalike omavalitsuste asutuste kui ka riigiettevõtete kohta.

Finantsvahendusstatistika kogumine lihtsam

Andmeesitamine muutus finantsvahenduse tegevusala ettevõtetele senisest lihtsamaks: 2007. aastast kogub Statistikaamet finantsvahendajate andmeid mitme perioodi kompleksaruande asemel kuu-, kvartali- ja aastaaruannetega. Finantsvahendust püütakse valitsemissektori rahandusest rohkem eristada, näiteks 2007. aastal oli Statistikaameti aastaraamatus senise üldise rahanduse teemakäsitluse asemel kaks eraldi peatükki.

Tulevikuplaanid

2008. aastal on kavas alustada finantsvahenduse valdkonna kindlustuse tegevusala ettevõtete statistika avaldamisega statistika andmebaasis. Esimest korda esitatakse ka kogumajanduse finantskonto andmestik, kust võib leida kõigi institutsionaalsete sektorite finantstehingute infot finantsinstrumentide kaupa. Et riigi rahandusstatistikat seiravad rahvusvahelised organisatsioonid ja selle abil võrreldakse valitsuste tööd, peaks riikide valitsemissektori määratlus põhinema ühtsel alusel. Statistikaamet teeb meetodilistes küsimustes koostööd Eesti Panga ja Rahandusministeeriumiga. 2008. aasta ümarlaua esimene oluline teema on Eesti tervishoiuasutuste klassifitseerimine. Ümarlaua otsustel on otsene mõju Eesti valitsemissektori võlataseme ja koondeelarve tasakaalu statistikale.

ETTEVÕTLUSSTATISTIKA

Ettevõtlusstatistika hõlmab tööstus-, ehitus-, energia-, kaubandus-, kinnisvara-, teenindus-, transpordistatistikat, teadus-, tehnoloogia- ja innovatsioonistatistikat ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ja ettevõtete majandustegevuse statistikat.

Statistika avaldamine kiirem

Et esikohal on tarbija vajadused (info mitmekesisus ja kiirus ning statistiliste andmete kvaliteet), avaldati tööstustoodete andmestik 2007. aastal 9 kuud pärast aruandeperioodi lõppu (senise 17 kuu asemel). Oluliselt lühenes ka infotehnoloogiastatistika avaldamistähtaeg.

Andmebaasid tarbijasõbralikumad

Statistikaameti veebilehel kättesaadavaks tehtud andmebaasis on ligikaudu 470 ettevõtlust kajastavat tabelit. 2007. aastal jätkati tööd statistika ja regionaalarengu andmebaasi tabelitega. Laialdast kõlapinda leidnud tootlikkuse teema esitati senisest paremini tabelis „Ettevõtete tootlikkuse näitajad”. Esimest korda avaldati ettevõtluse demograafia põhi-näitajad (ettevõtete sünnid ja surmad) tegevusala järgi kohalike omavalitsuste kaupa ja sõiduautode kasutamise tabelid maanteetranspordi valdkonnas. Energia lühiajastatistikas lisati tuule- ja hüdroenergia toodangu ning elektrienergia ekspordi ja impordi kuuandmed. 2008. aastal pannakse andmebaasi elektrienergia ja maagaasi hinnainfo ning kavas on hakata avaldama energia efektiivsust iseloomustavaid suhtarve.

Huvi transpordistatistika vastu suurenes

2007. aastal ilmusid traditsioonilised ettevõtluse väljaanded (nt "Ettevõtete majandusnäitajad. 2005. *Financial Statistics of Enterprises*") ja koostati 53 pressiteadet. Eesti majanduselu muutuste tõttu leidis transporditeema ajakirjanduses varasemate aastatega võrreldes laiemat kajastamist. Oktoobris ilmus Postimehes artikkel "Keeruline raudteestatistika", milles selgitati tarbijale raudteestatistika kogumispõhimõtteid ning kasutamise- ja tõlgendamise võimalusi. Samal ajal ilmus ka plaaniväline pressiteade „Eestit läbiv raudteetransiid väheneb“.

Suurenes administratiivandmete kasutus

25. jaanuaril 2007. aastal kiitis valitsus heaks „Biomassi ja bioenergia kasutamise edendamise arengukava aastateks 2007–2013“. Seetõttu lisati ettevõtlusstatistika vaatluste vormidesse uued biomassi kütuse liigid, tagamaks bioenergiastatistika analüüsiks vajalikud andmed. Eesti kiire majandusarengu, ELi laienemise ja maailmaturu ettevõtlustruktuuri muutumise tingimustes peab statistika olema küll ajakohane, kuid suurem andmevajadus ei tohi kasvatada andmeesitaja koormust. Näitajate tootmisel tuleb kasutada juba kogutud andmeid ja administratiivseid andmeallikaid.

2007. aastal tehti 68st ettevõtlusstatistika vaatlusest 12 puhul statistikat administratiivandmete baasil. Raudtee-ettevõtjad pääsesid aruande „Raudtee ja veeremi olem ning liiklusõnnetused“ esitamiseks, sest Statistikaamet sai andmed Raudteeinspeksiooni hallatavast riiklikust raudteeliiklusregistrist. Statistikaamet jätkas tööd Maksu- ja Tolliametiga maksustamisandmete kasutuselevõtuks. Peale selle tehti endiselt koostööd Maa-ametiga, tootmaks kinnisvarastatistikat Maa-ameti kinnisvaratehingute andmebaasi andmetel. Seetõttu vabanevad notarid 2008. aastal aruande „Kinnisvara“ esitamiskohustusest. Teatavasti on äriühingute Registrate ja Infosüsteemide Keskusele (RIK) esitatavad majandusaasta aruanded ettevõtluse aastastatistikas suuremahuline andmeallikas. Sõlmitud koostöölepe ühe tulemusena teeb RIK rahavoogude aruannete andmed elektrooniliselt töödeldavaks. See võimaldab statistilistes uuringutes nende andmete küsimisest tulevikus loobuda.

Transpordistatistika projekti tulemused

2007. aasta keskel lõppes katseprojekt, mille eesmärk oli parandada maanteetranspordistatistika kvaliteeti ja levi, samuti täiustada andmetöötlust ja -analüüsi. Projekti tulemusena paranes tunduvalt vaatluse „Kaubavedu maanteedel“ kvaliteet ja vähenes andmetöötlusele kulunud aeg. Aruande koostamine muutus andmeesitajale lihtsamaks. Muudeti ka vaatluse valimi koostamis põhimõtteid, mis võimaldab andmekvaliteeti veelgi parandada, suurendamata andmeesitajate arvu. Transpordistatistika katseprojekti kiitis heaks ka Eurostat. Projekti käigus koostatud uued tabelid avaldatakse 2008. aastal statistika andmebaasis.

Arenes tööstusstatistika

2007. aastal koostati ka kaks aastat kestnud tööstusstatistika projekti lõppanalüüs. Eesmärk oli analüüsida eri andmeallikate kasutamise võimalikkust tööstuse kuulise ekspordikäibe euro- ja mitteeurosooni jaotuse näitajate leidmisel. Eesti liitumisel eurosooniga peab Statistikaamet olema valmis neid andmeid avaldama. Projektis kasutati kahte algandmebaasi: tööstusstatistika kuuandmeid ja väliskaubandusstatistika andmeid. Tulemustest selgus, et paljud kahe andmeallika alusel arvatud tööstusharude indeksid olid väga tugevas korrelatsioonis. Sellest järeldub, et nende näitajate puhul oleks võimalik kasutada väliskaubandusstatistika andmeid, mis vähendaks mõnevõrra ettevõtete andmekoormust. Samal ajal leidis tööstusharusid, mille puhul oli seos väga nõrk. Andmevõrdlust jätkatakse projektiväliselt, sest kahest aastast jääb aegre analüüsimisel väheks.

Uuriti ettevõtete uuendusmeelsust

Eesti osales 2007. aastal kolmandat korda Euroopa Ühenduse innovatsiooniuringus (CIS — *Community Innovation Survey*), mis hõlmas ettevõtete uuendusmeelset tegevust aastatel 2004–2006. Kord-korralt on ettevõtete suhtumine innovatsiooniuringusse paranenud — seda tõestab mittevastanute väiksem osatähtsus ja aruandevormi täitmise parem kvaliteet. Oma osa mängib ka statistikute pingutus arendada andmeesitajaga suheldes nende teadmused uuendusprotsessi sisust ja mõõdetavusest.

Töö EMTAKi uue versiooniga

2007. aastal rakendas ettevõtlusstatistika osakond Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK — *Estonian Classification of Economic Activities*) uut versiooni, mida koostati kevadel koos RIKiga. Suvel korraldati majandusüksuste statistilise registri küsitlus, millega uuriti ligikaudu 15 000 majandusüksuse tegevusala. Ülejäänud 124 000 majandusüksust kodeeriti ümber kas automaatreeglite järgi või kättesaadavaid infoallikaid kasutades (varem esitatud statistilised aruanded, üksuste majandusaastaaruanded, veebis avaldatud info jne).

Tulevikuplaanid

2008. aastal on oluline märksõna Euroopa Ühenduse majandustegevusalade statistilise klassifikaatori (NACE — *Statistical Classification of Economic Activities in the European*

Community) uue versiooni kehtima hakkamine ELis. Seetõttu on vaja ettevõtlusstatistika tootmine ümber korraldada ja aegreda andmete võrreldavuse tagamiseks ümber arvestada. Kindlasti jätkatakse tööd ettevõttegruppide teemal. Aastaks 2009 on kavas hakata tootma välismaiste tütarettevõtete statistikat (FATS — *Foreign Affiliates Statistics*), et tarbija teaks, milline on välismaise kapitali osatähtsus (sh riigi kaupa) nii kogu Eesti majanduses kui ka tegevusala järgi.

PÖLLUMAJANDUSSTATISTIKA

Põllumajandusstatistika osakond teeb põllumajandusstatistikat, korraldab loendusi ja peab põllumajanduslike majapidamiste andmekogu.

Avaldatakse järjest täpsemaid andmeid

2007. aastal ilmus kogumik „Põllumajandus. 2006. *Agriculture*“. Esimest korda esitati selles väljaandes ja statistika andmebaasis põllumajanduse majandusarvestuse põllumajandus- toodangu, vahetarbimise ning lisandväärtuse andmed vastava aasta ja sellele eelnenud aasta alushindades. Põllumajandusstatistikat võib leida ka teistest kogumikest (nt „Ettevõtete majandusnäitajad. 2005. *Financial Statistics of Enterprises*“) ja taskuteatmikest. Statistika andmebaasis alustati tootmisstatistika andmete avaldamist maakonna järgi. Esialgu on kättesaadavad 2006. aasta andmed, 2008. aastal jätkatakse pikema aegrea avaldamist.

Viimane struktuuriuuring enne 2010. aasta põllumajandusloendust

Statistikaamet korraldas 2007. aasta suvel järjekordse valikulise põllumajanduse struktuuriuuringu. Teemaplokid olid sel korral majapidamiste juhtimine, omandi- ja rendisuhted, taime- ja loomakasvatuse, majapidamiste tööjõud ning muud tulutoovad tegevusalad. Erinevalt teistest põllumajandusstatistika vaatlustest selgub struktuuriuuringust Eesti põllumajanduslike majapidamiste koguarv ning struktuur eri näitajate järgi (sh tootmistüüp ja majanduslik suurus). 2007. aasta põllumajanduse struktuuriuuringu andmed avaldatakse statistika andmebaasis 30. juunil 2008. aastal.

Eesti liitus üleeuroopalise viljapuuadade uuringuga

Statistikaamet korraldas möödunud aastal esimest korda põllumajanduse struktuuriuuringuga kombineeritud viljapuuadade uuringu, mida ELi riigid teevad ühtse meetodika järgi iga viie aasta järel juba aastast 1972. Kogutakse andmeid iga riigi tähtsamate viljapuuliikide ja puuvilju müügiks tootvate majapidamiste kohta. Eesti viljapuuadade uuring hõlmas ainult õunakasvatust — koguti nii õunapuude kasvupinna, vanusstruktuuri kui ka sordandmeid. 2007. aasta viljapuuadade uuringu andmed avaldatakse samuti 2008. aastal.

Andmeesitaja koormuse vähendamise eeltööd

Eelmisel aastal tehti ka ettevalmistusi, tegemaks alates 2008. aastast esialgset taime- ja loomakasvatuse statistikat administratiivandmete alusel. Samuti on põllumajanduslike majapidamiste andmekogu uuendamisel pidevalt laiendatud administratiivsete andmeallikate kasutust. See on parandanud põllumajandusstatistika kvaliteeti ja pärilnud ka teiste ELi liikmesriikide tähelepanu.

Tulevikuplaanid

Statistikaamet osales 2007. aastal aktiivselt ELi regulatsioonide koostamisel, millega määratakse 2010. aasta põllumajandusloenduse andmete koosseis ja mõisted. 2010. aastal kogutakse ainult aktiivsete põllumajanduslike majapidamiste andmeid. Esimest korda korraldatakse ka täiesti uus tootmismeetodite vaatlus. Põllumajanduskultuuride pinna ja põllumajandusloenduse andmed on plaanis koguda Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ameti registrist. Põllumajanduslike kodumajapidamisi 2010. aasta põllumajandusloendusesse ei kaasata, sest nende põhiandmeid on kavas küsida 2011. aasta rahvaloendusel.

Annika Laidra, finantsarvepidamise juhtivstatistik



Kaia Oras, keskkonnastatistika talituse juhataja



Aavo Heinlo, ettevõtluse aastastatistika peaanalüütik



Ivar Himma, põllumajandusstatistika juhtivstatistik

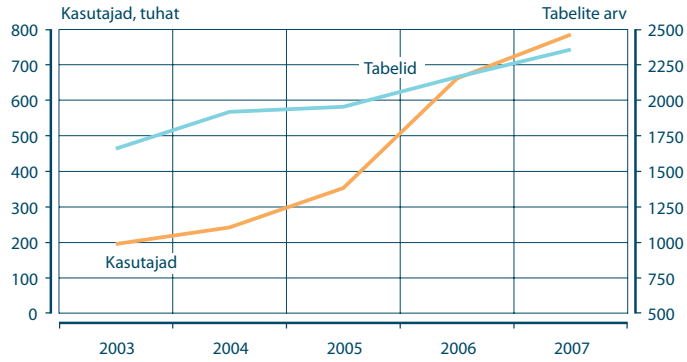
PIIRKONDLIK STATISTIKA

Arendati regionaalarengu andmebaasi	Statistikaametis toodetava piirkondliku statistika peamine avaldamiskoht on regionaalarengu andmebaas. 2007. aastal analüüsiti andmebaasi toimivust, et seda saaks edaspidi korrastada ja tarbijasõbralikumaks muuta (sh andmebaasi suurem maht ja metaandmete parem kvaliteet).
Kogumikes uued teemad	Väljaandes „Maakonnad arvudes. 2002–2006. <i>Counties in Figures</i> “ anti traditsiooniline ülevaade Eesti regionaalarengu strateegia täitmisest. Samuti keskenduti ühe eluvaldkonna piirkondlikule arengule — seekord oli fookuses ehitustegevus. Uuendusena käsitleti 2007. aastal ühte Eesti maakonda põhjalikumalt: Viljandi arengut jälgiti maakonna visioonikonverentsi ja maakonnaplaneeringu mõõdikute kaudu. Kogumikus analüüsiti esimest korda ka ühe naabერიги — Leedu — piirkondlikku arengut. Kogumiku juurde kuuluval CD-ROMil on hulgaliselt maakondade andmeid, Statistikaametis koostatud teemakaarte ja analüütiliste ülevaadete arhiiv. Kogumiku „Linnad ja vallad arvudes. 2007. <i>Cities and Rural Municipalities in Figures</i> “ neljast analüütilisest artiklist kolmes käsitleti uusi teemasid: kohalike omavalitsuste investeeeringud ja finantsvõimekus, mehed ja naised tööturul ning nende palk, ettevõtluse demograafia omavalitsusüksustes. Vaatamata teema keerulisusele on Statistikaamet püüdnud tarbijale anda võimalustekohast infot ka rände kohta. 2007. aastal ilmunud artiklis keskenduti vanemaaliste rändele.
Ka riikide võrdlus on piirkondlik statistika	Ehkki Eestis mõistetakse piirkonna all eelkõige maakonda või omavalitsusüksust, võib Eestit vaadelda piirkonnana Euroopas. Huvilistele eri riikide andmete kättesaadavaks tegemine on kujunenud piirkondliku statistikaga tegelejate üheks ülesandeks. Töö tulemusena koostatakse Eesti statistika aastaraamatusse riikide võrdluse peatükk ja „Maakonnad arvudes. 2002–2006. <i>Counties in Figures</i> “ vahel oleval CD-ROMil avaldatakse Eesti, Leedu ja Läti andmed statistilise klassifikaatori NUTS 3 (<i>The Nomenclature of Territorial Units for Statistics</i>) tasemel.
Statistikatarbijatega kohtumised endiselt olulised	Piirkondliku statistika tarbijatega kohtumistel on võimalik nii statistikat tutvustada kui ka senitehtu kohta tagasisidet saada. 2007. aastal tutvustati piirkondlikku statistikat maavanematele, Valga ja Viljandi maakonna omavalitsusjuhtidele ning riigiametnikele. Peale selle tehti ettekanne valdade ja linnade päevadel ning peeti loenguid Suuremõisa tehnikumi raamatupidamiseriala õpilastele.
Metoodilised probleemid	Piirkondliku statistika spetsiifiline probleem on uuritavate objektide väiksus, mis raskendab statistiliste meetodite kasutamist. Möödunud aastal kaitses meetodika osakonna juhataja K. Sõstra Tartu Ülikoolis doktorikraadi väikeste piirkondade statistilise analüüsi teemal, mis annab lootust, et edaspidi suudab Statistikaamet Eesti piirkondliku arengu uurimisel rakendada senisest moodsamat meetodikat.
Tulevikuplaanid	2008. aastal algab Statistikaametis uus strateegiaperiood, mille üks märksõna on piirkondliku statistika areng. Taas on kavas kokku kutsuda piirkondliku statistika nõukogu ja koostada piirkondliku statistika arengukava, rahuldamiseks statistikatarbija vajadusi senisest oluliselt paremini.

STATISTIKA LEVI

Veebileht järjest populaarsem	Iga aastaga on suurenenud Statistikaameti veebilehe külastatavus. Oma osa on siin nii andmebaasi kasutajatel kui ka andmeesitajatel, kes esitavad veebilehe kaudu aruandeid või otsivad andmeesitamise kohta infot. 2007. aastal oli veebilehe kasutajaid peagu 560 000 (2006. aastal pool miljonit) ja leheküljel klikiti üle 14 miljoni korra (2006. aastal 4,2 miljonit korda). Kõige rohkem vaadati statistika andmebaasi ja aruandevorme.
Tarbija eelistab statistikat hankida andmebaasist	Statistikaameti eesmärk on teha kogu avaldamisele kuuluv statistika tarbijale kättesaadavaks statistika andmebaasis. Andmebaasi saab Statistikaameti veebilehe kaudu kasutada alates 2001. aastast ning selles avaldatud tabelite arv ja kasutajate hulk on aasta-aastalt kasvanud. Kui 2006. aasta lõpus oli andmebaasis üle 2100 tabeli, siis 2007. aastal juba üle 2300. Tarbija harjub järjest enam andmebaasist infot otsima — 2007. aastal ulatus kasutuskordade arv mõnes kuus üle 80 000 (2006. aastal üle 70 000). Selles on kindlasti oluline roll ka tarbija-koolitustel.

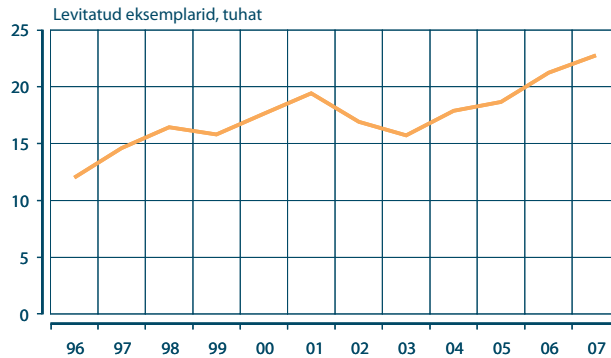
Statistika andmebaasi tabelid ja kasutajad, 2003–2007



Statistikaväljaanded endiselt nõutud

Ehkki tarbija kasutab statistika saamiseks üha enam andmebaasi, kasvab ka väljaannete levi. Infohulk on suur ja kui tarbija vajab teda huvitava valdkonna kiiret ülevaadet, eelistab ta analüütilist väljaannet. Seetõttu on Statistikaamet analüütilise väljundi osatähtsust pidevalt suurendanud. 2007. aastal avaldas Statistikaamet 30 statistikaväljaannet (2006. aastal 34) — viis kuu- ja kvartalibülletääni, 19 aastakogumikku ja kuus ühekordset väljaannet. Ehkki trükiste arv eelmise aastaga võrreldes vähenes, on analüüsi osatähtsuse suurenemise tõttu tiraažid kasvanud. Väljaandeid levitati trükisena, CD-ROMil ja e-postiga üle 22 000 eksemplari (2006. aastal üle 21 000).

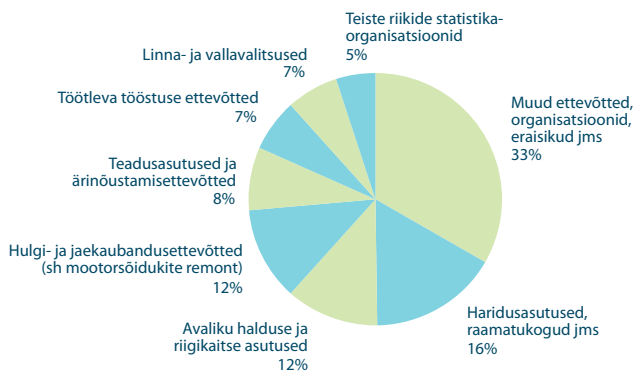
Väljaannete levi, 1996–2007^a



^a V.a meediaüritustel, messidel, reklaamikampaaniates, Statistikaameti töös jm kasutatud eksemplariid. 2001. aastal võeti kasutusele avalik andmebaas. 2003. aastal muutus enamik kuu- ja kvartaliväljaandeid elektrooniliseks.

Statistikaväljaannete tellijatest 87% oli Eestist ja 13% välismaalt (2006. aastal vastavalt 85% ja 15%). 2007. aastal lisandus 412 uut tellijat (2006. aastal 377) — enamasti (76%) äriühingud, liidud, sihtasutused jms. Ka 2007. aastal hõlmasid äriühingud väljaannete tellijate koguarvust üle poole.

Väljaannete tellijad, 2007



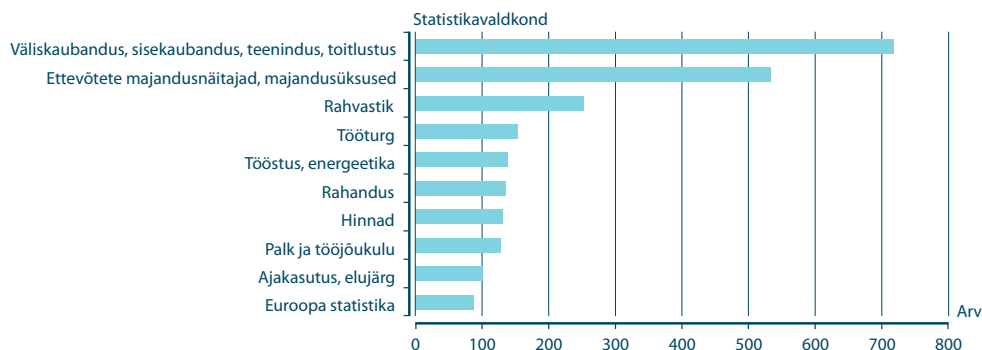
Enimlevitatud väljaanne oli taskuteatmik "Minifacts about Estonia 2007" (sh vene, saksa ja prantsuse keeles), mis on aastaid olnud populaarseim statistikaväljaanne. 2007. aasta esiviisikusse mahtusid veel kolm taskuteatmikku ("Estonia, Latvia, Lithuania in Figures 2007", "Keskond arvudes. 2006. Environment in Figures" ja "Kultuur arvudes. 2006. Culture in Figures") ja "Eesti statistika aastaraamat. 2007. Statistical Yearbook of Estonia".

Tarbija saab teavet tellida

Teabenõudega saab tellida juba avaldatud statistikat ning konsultatsiooni Statistikaameti ja Eurostati veebilehelt info leidmiseks. Tellimustöö võimaldab saada detailsemat statistilist infot, kui väljaannetes ja statistika andmebaasis avaldatud. 2007. aastal täitis Statistikaamet ligikaudu 2200 tellimustööd ja teabenõuet (umbes 5% vähem kui aasta varem). Endiselt

oli ligi kolmandik teabenõuetest ja tellimustöödest väliskaubanduse teemal, mis on aastaid olnud populaarseim valdkond. Teabenõudeid täitis Statistikaamet 2007. aastal üle 1200. See on ligi kolm neljandikku rohkem kui aasta varem, sest tarbijat tuli rohkem suunata kasutama statistika andmebaasi, mis on andmete esmaavaldamise koht. Statistika info-telefonil 6259 300 helistati ligikaudu 4000 korral nagu ka aasta varem.

Tellimustööd ja teabenõuded, 2007



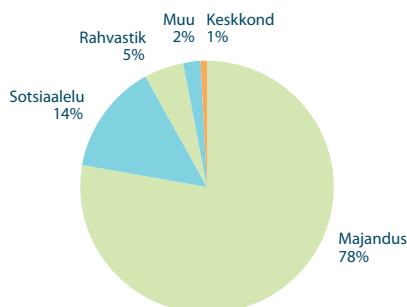
Meediakanalite huvi riikliku statistika vastu suur

2007. aastal kajastasid meediakanalid Statistikaametit ja riiklikku statistikat enam kui 3000 korral. Iga päev ilmus keskmiselt üheksa riiklikul statistikal põhinevat või sedakäsitlevat meediakajastust. Eelmise aastaga võrreldes suurenes kajastuste arv ligi kaks korda — hüppelise tõusu põhjustas meediaseire meetoodika muutus. Jaanuarist aprillini jälgis Statistikaamet 12 meediakanalit ise, mais alustati aga koostööd seirefirmaga, kes vaatles üle 120 kanali.

Viimastel aastatel on toimunud *on-line*-uudiste võidukäik — see trend kajastub ka riikliku statistika vahendamisel. 2007. aastal olid *on-line*-uudised riikliku statistika vahendamise põhikanal, hõlmates meediakajastuste koguarvust ligi poole. Järgnesid üleriigilised ja kohalikud päevalehed.

Meediakajastuste põhjal oli neljast riikliku statistika põhivaldkonnast (keskkond, majandus, rahvastik ja sotsiaalelu) ülekaalukalt populaarseim majandusstatistika, mis andis 2007. aastal ligi 80% meediakajastuste koguarvust.

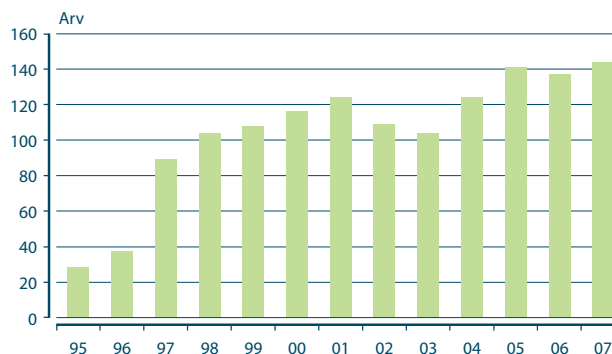
Statistika põhivaldkondade meediakajastused, 2007



Meedia kajastas kõiki pressiteateid

Statistikaamet avaldas 2007. aastal 144 pressiteadet (2006. aastal 137) — keskmiselt 12 pressiteadet kuus. Ehkki Statistikaameti pressiteadete kajastamisprotsent meedias on aastaid suur olnud, oli see 2007. aastal koguni sada protsenti. Kindlasti aitas sellele kaasa nii kanalite suurem kaetus meediaseire meetoodika muutuse tõttu kui ka *on-line*-uudiste osatähtsuse suurenemine uudiste vahendamisel. Mitme aasta meediaseire näitab, et üle poole riikliku statistika meediakajastusest annavad pressiteated — 2007. aastal 53% (2006. aastal 59%).

Pressiteated, 1995–2007



Elo Sagor, personalispetsialist



Maia Ennok, andmebaasiteenuste talituse juhataja



Mihkel Servinski, piirkondliku statistika peaanalüütik



Ene-Margit Tiit, vanemmetoodik

ASUKOHAINFOGA SEOTUD STATISTIKA

Eesti on Euroopa geostatistikute foorumi asutajaliige

Euroopa riiklikud statistikatootjad teadvustavad ühiskonna suurenevat vajadust asukohainfoga seotud statistika järele, samuti soovi rakendada geostatistika meetodeid statistika tegemisel ja arendada geoinfosüsteeme. 2007. aasta sügisel loodi Euroopa geostatistikute foorum, mille eesmärk on tõhustada geostatistika oskusteabe ja kogemuste jagamist Euroopa riiklike statistikatootjate vahel. Statistikaamet oli üks asutajaliikmeid. 2008. aastal koostatakse Statistikaametis geoinfosüsteemi ja geostatistika arengukava, et tõhustada andmekogumist, vähendada andmeesitaja koormust, teha statistiliste nähtuste ruumilist analüüsi, lihtsustada administratiivandmete ristikasutamist ja suurendada statistika levi.

Statistika ülevaatlikuks esitamiseks tarbijale jätkati 2007. aastal ligi 90-aastast teemakaartide koostamise traditsiooni. Edaspidi on kavas arendada teemakaartide interaktiivset esitust Statistikaameti veebilehel.

Rahva- ja eluruumide loendusel põhinev digitaalne rahvastikustatistika

Veel mõnda aega tagasi kasutasid Eesti teadlased, regionaalplaneerijad, arengukavade koostajad, päästeamet, kiirabi, eraettevõtted jt rahvastiku paiknemise infot haldusüksuste alusel. Nii saab teada näiteks Mikitamäe valla rahvaarvu, kuid sellest infost ei piisa kriisiolukorras reageerimiseks, riigi infrastruktuuri arendamise detailplaneeringuks või uuele kaubandusettevõttele optimaalse asukoha leidmiseks. Tarbija vajab üha rohkem üksikasjalikku rahvastikustatistika, mis peale tabelite hõlmaks asukohainfot ja oleks enamlevinud geoinfotarkvaraga töödeldav. Seetõttu arendab Statistikaamet digitaalseid rahvastikustatistika tooteid, mille aluseks on asukohainfoga seotud rahva ja eluruumide loenduse tulemused. 2000. aasta loendustulemused on esitatud ühetaoliste territoriaalsete üksuste ehk ruutude kaupa (1 x 1 km; 500 x 500 m), mis võimaldab teha halduspiiridest sõltumatut ja andmekaitse seadusega kooskõlas olevat detailset statistikat. Kõik loendustulemused (rahvastiku soo- ja vanuskoosseis, rahvus, keelteoskus, sotsiaal-majanduslikud näitajad) on georeferentseeritud (seotud asukoha geograafiliste koordinaatidega). 2008. aastal valmivad maakonnapõhised tooted ja koostatakse metainfo, mis lihtsustab asukohainfoga seotud üksikasjaliku rahvastikustatistika kasutamist veelgi.

2007. aastal koostati ka üldine tegevuskava, arendamaks 2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse geoinfosüsteemi, et tagada loenduskaartide tootmiseks vajalik ruumiinfo ning kindlustada loendustulemuste seos asukohainfoga. Selleks tehti tulemuslikku koostööd Maa-ametiga, kes on riiklik ruumandmete tootja.

Asukohainfoga seotud statistika parem kättesaadavus Euroopas

2007. aastal jõustus ELi INSPIRE (*Infrastructure for Spatial Information in the European Community*) direktiiv, mille eesmärk on anda õiguslik alus ja üldised reeglid ruumandmete infrastruktuuri loomiseks, hõlbustamaks andmete ristikasutatavust ning kättesaadavust Euroopa Ühenduses. Statistikaamet tegi 2007. aastal tõhusat koostööd teiste riikide geostatistikutega, et ühiselt teadvustada statistikatarbijate huvid INSPIRE rakendussätete loomisel. 2008. aastal alustatakse Statistikaametis ettevalmistusi, et viia asukohainfoga seotud statistika vastavusse INSPIRE direktiivi rakendussätetega.

INFOTEHNOLOOGIA

Infotehnoloogia osakonna ülesanne on tagada infotehnoloogia strateegia koostamine ja rakendamine, ameti infosüsteemide toimimine ja areng. Peale selle korraldatakse andmebaaside infotehnoloogilist hooldust, hooldatakse standardtarkvara, hooldatakse ja arendatakse eritarkvara, juhendatakse kasutajaid ning korraldatakse koolitust ja infoturvet.

Peale elektroonilise andmekogumise (eSTAT ettevõtetele, sülearvutid käsitlejatele ja administratiivallikate kasutuselevõtt) panustas infotehnoloogia osakond 2007. aastal elektroonilisse levisse, andmetöötluste ja -analüüsi tarkvara ning kliendihaldussüsteemi arendusse, samuti infoturbesse.

Paranes elektrooniline levi

2007. aastal valmistati ette Statistikaameti uuendatud veebilehe struktuur ja funktsionaalsus. Veebilehelt pääseb statistika andmebaasi, millest on viimase paari aastaga saanud peamine statistika levikanal. Et tarbijale tahetakse statistika avaldamisel pakkuda võimalikult palju lisainfot, on andmebaasi tabelite juures lisainfo rubriik ja loodud metaandmete avaldamise infosüsteem. 2007. aastal valmis avaldamiskalendrite infosüsteem, mis integreeriti koos statistika andmebaasi ja metaandmete infosüsteemiga Statistikaameti uue veebilehega. Viimane on üles ehitatud statistikavaldkondadekeskselt ning vana veebilehega võrreldes peaks see olema tarbijale lihtsam ja arusaadavam.

Arendati andmetöötluste ja -analüüsi tarkvara

Et Statistikaametis on andmetöötluste tarkvara olnud üldjuhul vaatluse- või uuringupõhine, on infotehnoloogia osakonna üks viimaste aastate eesmärk olnud tarkvara ühtlustada, nt loodi 2005. aastal uus rahvastikusündmuste infosüsteem. 2007. aastal võeti kasutusele uus tarkvara väliskaubandusstatistika andmete kontrollimiseks ja parandamiseks. Tarkvara kannab nime PIA ja selle töötas välja AS Microlink koostöös Statistikaameti spetsialistidega. PIA abil saab tõhusamalt kontrollida ja parandada Intrastati aruandeid ning tollideklaratsioone. Nii paraneb statistika kvaliteet ja andmeesitaja saab kiiremat tagasisidet aruandes leidunud vigade kohta. Samuti võeti 2007. aastal kasutusele spetsiaalne tarkvara väliskaubandusstatistika andmete analüüsimiseks ja avaldamiseks. Selle rakenduse nimi on AVA ja arendaja oli AS Resta ja Net Group OÜ. 2007. aastal tehti ka statistilise infosüsteemi strateegiline analüüs, et kaardistada Statistikaameti põhi- ja tugiprotsessid ning koostada infosüsteemi üldülevaade. Selle analüüsi alusel hakati looma täiesti uut ja võimalikult universaalset andmetöötluste infosüsteemi UNISTAT.

Viimastel aastatel on statistilise analüüsi tarkvara kasutuses toimunud suur murrang. Kui 2003. aastal said andmeanalüüsil SPSSi ja SASi tarkvara kasutada vähesed statistikud ja analüütikud, siis nüüd on see võimalus kõigil, kes seda vähegi soovivad. Mõlema tarkvara kasutajaid on ka ulatuslikult koolitatud.

Kunde ja Korraldaja aitavad planeerida

Efektiivseks statistika tegemiseks ei piisa ainult headest andmekogumise ja -töötlemise infosüsteemidest. Peale selle on vaja ka planeerimissüsteemi, mis aitaks koondada tarbijate vajadused, andmeesitajate võimalused ja olemasolevad ressursid. Selle info põhjal on võimalik koostada tootmisplaan, mis tagab parima võimaliku tulemuse. Täpsema planeerimise ja tarbija vajaduste tundmaõppimise eesmärgil jätkati 2006. aastal loodud kliendihaldussüsteemi Kunde arendamist. Kundes registreeritakse info, mis on seotud klientide statistika tarbimisega. Viimase täiendusena võeti 2007. aasta lõpus kasutusele SASi tarkvaral põhinev kliendiandmete analüüsimoodul, mis võimaldab registreeritud kontakte ja analüüsitulemusi kasutada turundustöö ning tootearenduse kavandamisel.

Et teha tarbija vajadustele vastavat statistikat, on vaja lähtuda efektiivsest planeerimissüsteemist, mis võimaldaks Statistikaameti tegevusi ja avaldamisaegu senisest paremini jälgida. Selle aeganõudva töö hõlbustamiseks jätkati 2007. aastal tööd tarkvaraga Korraldaja, mis praegu veel kõiki vajadusi katta ei suuda.

Andmed on kaitstud

Infoturbe areng ühiskonnas on olnud kiire ja ka Statistikaamet on viimastel aastatel palju tööd teinud, et kasutusel olevad infosüsteemid, infoturbe meetmed ning töötajate teadlikkus oleksid tasemel. Kõik delikaatseid isikuandmeid töötlevad infosüsteemid ja nende muudatused on registreeritud Andmekaitse Inspeksioonis vastavalt isikuandmete kaitse seadusele. Isikuandmeid töödeldakse kodeeritud (otsest tuvastamist mittevõimaldaval) kujul ning regulaarselt korraldatakse turvarevisjone, et kontrollida turvaeeskirja nõuetest ja andmetöötluste tavadest kinnipidamist. Töötajaid koolitatakse infoturbe teemal pidevalt. Samuti viiakse infoturbe dokumentatsioon järjekindlalt vastavusse rahvusvaheliste standarditega.

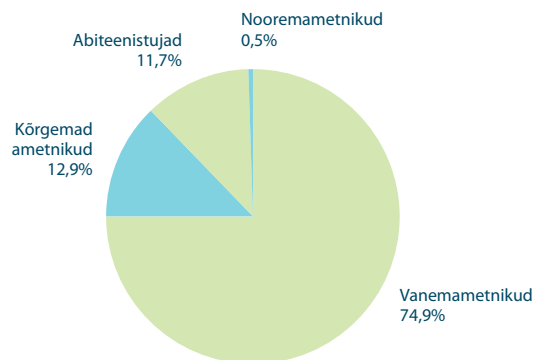
TÖÖTAJAD

Töötajate arv ja koormus

2007. aastal töötas Statistikaametis keskmiselt 451 teenistajat: 50 kõrgemat ametnikku, 291 vanem- ja 6 nooremametnikku ning 104 abiteenistajat (hinnaregistraatorid ja küsitlejad). 2006. aastaga võrreldes oli teenistujaid keskmiselt 20 võrra rohkem. Selle tingisid peamiselt 2007. aasta suvel põllumajanduse struktuuriuuringu korraldamiseks ajutiselt teenistusse võetud küsitlejad ja mõned nooremametnikud.

Kui enamik Statistikaameti ametnikest töötas 2007. aastal täiskoormusega, siis küsitlejad ja hinnaregistraatorid üldjuhul osakoormusega. 2007. aastal oli Statistikaameti struktuuris 394,5 koosseisulist ametikohta (kõrgemaid ametnikke 51, vanemametnikke 295,5, nooremametnikke 2 ja abiteenistujaid 46), kus aasta jooksul töötas keskmiselt 417 teenistajat. Ametikohad jagunesid 12 osakonna ja 24 talituse vahel. Aastaid on suurimad osakonnad olnud andmete kogumise osakond, mille kolmes talituses on 49 ametniku ja 30 küsitleja ametikohta, ja ettevõtlusstatistika osakond, mille neljas talituses on 48 ametniku ametikohta.

Koosseisuliste ametikohtade jaotus, 2007



Struktuurimuudatused

2007. aastal muudeti Statistikaameti struktuuri kolmel korral: 1. jaanuaril, 1. juunil ja 1. septembril. Finantsplaneerimis- ja haldusosakonna asemele loodi 25 ametikohaga üldosakond, kuhu koondati organisatsiooni tugifunktsioonid (v.a personalijuhtimine). Peale selle liideti sotsiaalstatistika ja rahvastikustatistika osakonnaks. Aasta alguse muudatuste tõttu suurenes Statistikaameti koosseisuliste ametikohtade arv 2006. aastaga võrreldes viie võrra. 2007. aastal tehti ka väiksemaid korrastamisi. Näiteks muutus ametikohtade töö iseloom ja seetõttu ka ametinimetused, tööprotsessi parema juhtimise eesmärgil viidi mõned ametikohad ühest üksusest teise, üksikud ametikohad koondati või loodi. Sealjuures jäi 2007. aastal samaks koosseisuliste ametikohtade arv ja jaotus teenistujate gruppide vahel.

Järsult suurenes töäjõu voolavus

Kahjuks luhtus 2007. aastal sobivate kandidaatide puudumise tõttu palju värbamiskonkurssi (85-st 61 ehk 72%) ja suurenenud töäjõu voolavuse tõttu on u 6–7% koosseisulistest ametikohtadest pidevalt täitmata. Eesti palga- ja töäjõuturu kiirete muutuste ning Statistikaameti madala palgataseme tõttu ei suudetud takistada töäjõu väljavoolu hüppelist kasvu 2007. aastal. Voolavus suurenes kõigis teenistujate gruppides.

Töäjõu voolavus^a, 2003–2007 (protsenti)

Teenistujate grupp	2003	2004	2005	2006	2007
Kõrgemad ametnikud	3,6	11,0	11,0	2,4	12,0
Vanemametnikud	5,8	11,3	8,0	12,9	16,0
Nooremametnikud	0,0	33,0	11,0	0,0	0,0
Abiteenistujad	3,9	8,0	0,0	13,6	25,6
Koosseisuvälised küsitlejad	5,2	19,0	18,0	9,1	55,6
Teised koosseisuvälised teenistujad	5,2	12,6	10,3	11,7	37,5
Voolavus kokku	5,2	12,6	10,3	11,7	19,9
Voolavus koosseisuväliste teenistujateta	... ^b	... ^b	... ^b	... ^b	15,9

^aTöölt lahkunute arv on jagatud töötajate keskmise arvuga ja korrutatud sajaga. Siia arvatakse ainult omal soovil töölt lahkunud ja vallandatud (nt vanuse tõttu teenistusest vabastatud), s.t poolte kokkuleppel, tähtaja möödumise, katseaja ebarahuldavate tulemuste ja ametikohale mittevastavuse tõttu lahkunud tabel ei kajasta.

^bAndmeid ei ole saadud või need on avaldamiseks ebakindlad.

Palgasüsteemi korrastamine jätkus

Napi palgafondi võimalikult õiglase jaotamise eesmärgil hakati Statistikaametis juba 2006. aastal analüüsima ja korrastama tasustamisüsteemi. 2007. aastal jätkati ametikohtade hindamise ja tasustamispõhimõtete uuendamist, sh palgaklasside ja neile vastavate palgatasemetega koostamist ja kehtestamist. Ehkki palgasüsteemi korrastamise projekt lõppes Statistikaameti teenistujate tasustamispõhimõtete kinnitamisega detsembris, sai juba 2007. aasta alguses ametikohtade esialgseid hindamistulemusi kasutada Statistikaameti palgatasemetega võrdlemisel Fontese palgaturu-uuringu avaliku teenistuse mediaanpalgatasemetega, analüüsivaks palgatasemetega õiglast jaotust Statistikaameti üksuste vahel. Analüüsi põhjal jaotati Statistikaameti osakondade vahel 2007. aasta väike palgatõusufond ja korrastati kahel korral palgatasemeid.

2007. aasta alguses tõsteti teenistujate palkasid keskmiselt 13%, kuid korrigeeritud töötasu osutus niivõrd madalaks, et ei peatanud spetsialistide väljavoolu. Aasta alguses oli selge, et ka 2007. aastal jäävad Statistikaameti palgad oluliselt allapoole palgaturu taset^a — see oli lahkumisintervjuel kogutud info põhjal peamine põhjus, miks hoogustus esimeses kvartalis kogemustega statistikaspetsialistide väljavool. Peale selle mainiti lahkumispõhjuseks liiga suurt töökoormust. 1. juuli palgakorrektsiooni eesmärk oli tõsta väga väikest palka saavate ametnike töötasu palgaklasside madalaima tasemeni. Seekord sai töötajate palka tõsta ligikaudu 3% ja seda muudeti umbes 45%l ametnikest. Et abiteenistujate palk ei muutunud, puudutas juulikuine korrigeerimine Statistikaameti töötajatest vaid ligikaudu 30%. Ka pärast kahekordset palgatõusu jäi Statistikaameti keskmine palk Fontese 2006. aasta palgaturu-uuringu avaliku teenistuse mediaantaseme palgast 20% madalamaks.

Muud motiveerimisvõimalused

Nappivate palgavahendite tingimustes panustati ka 2007. aastal mittemateriaalsesse motiveerimisse. Endiselt pöörati tähelepanu Statistikaameti töötajate sportimisvõimalustele ja tervisele. Maist septembrini läbisid kõik teenistujad põhjaliku tervisekontrolli ja üha rohkem kasutati Statistikaameti pakutavat sportimissoodustust^b.

Traditsiooniks on kujunenud ühisüritused. Teist aastat järjest oli märtsis talispordipäev, mida 2007. aastal korraldas rahvastiku- ja sotsiaalstatistika osakond. Kõrvemaal olid kavas mitmed võistlused, matkad nii suurtele kui ka väikestele ja loomulikult vastlakuklite söömine. Hinna- ja palgastatistika osakond korraldas järjekordsed mitme ekskursiooni ja matkaga info- ja tegevusrohked suvepäevad Roostal, kuhu oodati kõiki Statistikaameti teenistujaid koos peredega. 2007. aasta lõppes väga positiivse vastukaja saanud jõulupeoga restoranis Merineitsi — korraldajaks oli seekord ettevõtlusstatistika osakond.

Töötajate koolitamine endiselt tähtis

2007. aastal oli koolitustegevuses tähelepanu eelkõige koostöö- ja suhtlemisioskuse arendamisel. Suurim koostöökoolitus „Juhtimispõhimõtete juurutamine ja väärtuskeskne meeskonnatöö Statistikaametis“ hõlmas 13 meeskonda ja 215 töötajat. Selle korraldamiseks taotles Statistikaamet koolitustoetust Euroopa Sotsiaalfondist. Koolituse eesmärk oli parandada Statistikaameti tegevuse tulemuslikkust ja juhtimiskvaliteeti organisatsioonikultuuri ning koostöö teadliku arendamise kaudu. Kõrvemaa metsade vahel aktiivõppe vormis korraldatud koolitusega püüti soodustada juhtimispõhimõtete teenistujateni viimist igapäevatöö tasandil. Statistikaameti küsitlajad läbisid suhtlemispsühholoogia koolituse „Suhtlemise võlujõud kliendiküsitlustes“. Seal käsitleti küsitlaja igapäevatöös pidevalt vajaminevaid suhtlemistehnikaid — kuidas olla hea kuulaja, edastada mina-sõnumeid, ennast kehtestada ja toime tulla kliendi eitava vastusega. Videoharjutustega tulid ilmsiks käitumismallid ja võimalused, mida tulevikus rakendada.

Koostöö- ja suhtlemiskompetentsi kõrval peeti 2007. aasta koolitustegevuses tähtsaks arendada Statistikaameti põhitegevusega seotud valdkondi. Jätkusid varasematel aastatel populaarseks saanud emeritprofessor E.-M. Tiidu koolitused: statistika baaskursus ning „Aegread ja imputeerimine“. Ettevõtlusstatistika osakond läbis kaks põnevat Statistikaameti tellimisel koostatud koolitusprogrammi, kus teemasid (majandusanalüüs ja raamatu-pidamine) käsitleti just statistika tootmise seisukohast. Peale selle osalesid Statistikaameti töötajad erialastel koolitustel ja seminaridel, samuti erialaliitude korraldatud konverentsidel (nt turismi- ja mahepõllunduskonverents), mis on hea võimalus, et hankida teadmisi ja kogemusi ning kohtuda valdkonna spetsialistidega.

^a 2006. a Fontese palgaturu-uuringu järgi olid avaliku halduse palgad (süü kuuluvad ministeeriumid, ametid, Riigikantselei, Riigikogu kantselei ja linnavalitsused) u 29% kõrgemad Statistikaameti 2007. a juulis korrigeeritud keskmistest palkadest. 2007. a Fontese uuringu järgi tõusid avaliku halduse põhipalgad 2006. a suvest 2007. a suveni keskmiselt 18% ja kogupalgad 12%. 2007. a suvel korraldatud Fontese palgaturu-uuringu järgi oli avaliku sektori mediaanpalgata Statistikaameti 2007. a lõpu keskmisest palgatasemest juba u 42% kõrgem.

^b Teenistujad saavad soodustingimustel sportida Tallinna Idakeskuse spordiklubis. Samuti pakutakse koostöös Fosdec Sportfit OÜga soodustingimustel sportimisvõimalusi üle Eesti, maksevahendina saab kasutada tervisespordipileteid (www.sportfit.ee).

2007. aastal jätkas Statistikaamet ka juhtimiskoolitustega. Sel aastal oli põhitähelepanu kvaliteedi- ja strateegilise juhtimisega seotud tegevustel. Asutuse juhid kohtusid Eesti Kvaliteediühingu juhatuse liikme T. Tammaruga, kes aitas taotleda nii Eesti juhtimiskvaliteedi auhinna baastaseme tunnustust "Edasipürgiv organisatsioon" kui ka algatada uue strateegiaperioodi seminare.

Statistikaameti töötajad koolitasid end ka tosinas paigas väljaspool Eestit ja sobivaid kursusi/suvekoole jagus lausa igale neljateistkümnele töötajale peagu igast osakonnast.

2008. aastal on kavas tegeleda organisatsioonikultuuriga ja toetada juhtide edasist arengut. Kindlasti on prioriteet ka Statistikaameti põhitegevusega seotud koolitused.

RAHASTAMINE

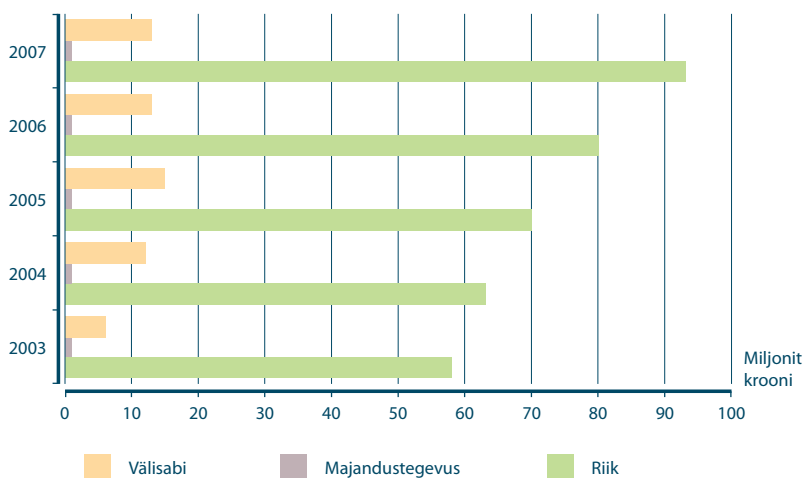
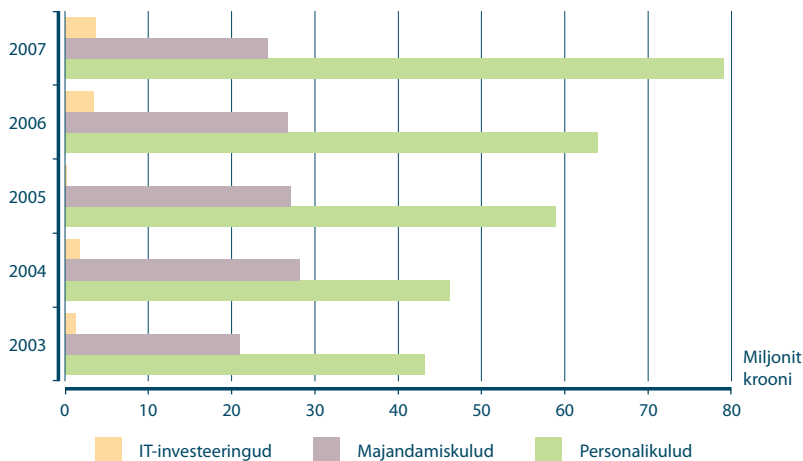
**Statistikaameti
tegevuskulud ja
IT-investeeringud,
2003–2007
(tuhat krooni)**

	2003	2004	2005	2006	2007
Kokku	65 242,5	75 910,7	85 861,5	93 921,9	106 971,2
tegevuskulud	64 009,1	74 192,4	85 861,5	90 521,3	103 302,4
IT-investeeringud	1 233,4	1 718,3	0,0	3 400,6	3 668,8
Kulud riigituludest	58 123,6	62 536,5	69 843,4	80 145,1	92 507,2
tegevuskulud	56 890,2	62 378,9	69 843,4	76 744,5	88 838,4
personalikulud	40 883,2	42 976,9	50 413,8	56 695,7	69 103,1
majandamiskulud	16 007,0	19 402,0	19 429,6	20 048,8	19 735,3
IT-investeeringud	1 233,4	157,6	0,0	3 400,6	3 668,8
Kulud majandustegevusest laekunud tuludest	945,4	883,2	944,0	911,4	1 067,7
tegevuskulud	945,4	883,2	944,0	911,4	1 067,7
personalikulud	293,5	360,3	186,5	597,2	442,0
majandamiskulud	651,9	522,9	757,5	314,2	625,7
Kulud ELi toetustest	6 173,5	12 491,0	15 074,1	12 865,4	13 397,3
tegevuskulud	6 173,5	10 930,3	15 074,1	12 865,4	13 396,3
personalikulud	1 984,8	2 758,3	8 272,4	6 534,2	9 446,4
majandamiskulud	4 188,7	8 172,0	6 801,7	6 331,2	3 949,9
IT-investeeringud	0,0	1 560,7	0,0	0,0	0,0

2007. aastal olid Statistikaameti tegevuskulud ligikaudu 107 miljonit krooni — eelmise aastaga võrreldes suurenesid need 13 miljonit krooni ehk 13,8%. Kulud riigituludest olid peagu 93 miljonit krooni ehk eelmise aastaga võrreldes 13 miljonit krooni ehk 16,3% suuremad. Kulud majandustegevusest laekunud tulust olid miljon krooni ja kulud välisabist ehk ELilt saadud toetustest jäid eelmise aasta tasemele — 13 miljonit krooni.

2007. aasta tegevuskuludest hõlmasid personalikulud 79 miljonit krooni ehk 76% ja majandamiskulud 25 miljonit krooni ehk 24%. Eelmise aastaga võrreldes suurenesid personalikulud 15 miljonit krooni ehk 23,4%, 2005. aastaga võrreldes 20 miljonit krooni ehk 33,9%. Personalikulude kasvu on tinginud vajadus tagada oma töötajatele töjõuturuga võrreldes konkurentsivõimeline palk — selleks jätkati juba 2005. aastal alustatud palgakorrektsiooni. Majandamiskulud on neli aastat püsinud samas suurusjärgus, ehkki 2007. aastal vähenesid välisabiprojektidega seotud majandamiskulud.

IT-investeeringute vahenditest kasutati 2007. aastal 1,8 miljonit krooni kliendihaldussüsteemi täiendamiseks, 1,9 miljonit krooni metaveebi, eSTATi (elektroniline andmete esitamise keskkond) ja UNISTATi (universaalne andmetötluse infosüsteem) arenduseks.

Finantseerimisallikad, 2003–2007

Kulud, 2003–2007


PÕHISÜNDMUSED 2007

Organisatsioon

- Statistikaametis käisid Eurostati peadirektor H. Carré ja tema asetäitja M. Bohatà.
- Statistikaamet sai Eesti Kvaliteediühingult tunnistuse „Edasipürgiv organisatsioon“ ja samaväärse Euroopa juhtimiskvaliteedi organisatsiooni tunnistuse „Committed to Excellence“.
- Lõppes Statistikaameti strateegiaperiood 2003–2007.
- Finantsplaneerimis- ja haldusosakonna asemele loodi üldosakond, sotsiaalstatistika ja rahvastikustatistika osakond liideti rahvastiku- ja sotsiaalstatistika osakonnaks.
- Lõppes 2006. aastal alanud ametikohtade hindamise ja tasustamis põhimõtete uuendamise projekt.
- Ajakohastati Statistikaameti levipoliitika.
- Korraldati ulatuslik koostöökoolitus „Juhtimispõhimõtete juurutamine ja väärtuskeskne meeskonnatöö Statistikaametis“, mis hõlmas 13 meeskonda ja 215 töötajat.
- Loodi Euroopa geostatistikute foorum, mille üks asutajaliige oli Statistikaamet.
- Lõppes Statistikaameti mahukas rahvusvaheline projekt — statistika arendustööga seotud 19 alamprojektist koosnenud *Transition Facility 2004*.
- Arendati kliendihaldussüsteemi Kunde, dokumendihaldussüsteemi Postipoiss ja Statistikaameti tööd planeerida aitavat Korraldaja tarkvara.

Statistika tootmine

- Kvartaalse majanduskasvu kiirhinnangut hakati avaldama 45. päeval pärast arvestusperioodi lõppu (senise 65 päeva asemel). Samuti lühenes esialgse kvartaalse sisemajanduse koguprodukti (SKP) avaldamistähtaeg 90 päevast 70 päevani.
- Tööstustoodete andmestikku hakati avaldama 9 kuud pärast aruandeperioodi lõppu (senise 17 kuu asemel). Oluliselt lühenes ka infotehnoloogiastatistika avaldamistähtaeg.
- Said läbi ettevalmistustööd, lõpetamaks paberaruandevormide ettevõtetele saatmine alates 2008. aasta riiklikest statistilistest vaatlustest.
- Veebipõhise andmeedastuskanali eSTAT peakasutajate arv suurenes 2006. aastaga võrreldes kaks korda — 2007. aasta lõpuks oli eSTATiga liitunud üle 6700 majandusüksuse. eSTATi kaudu laekus rohkem kui viiendik aruannetest. Kui 2006. aastal sai eSTATis esitada 21 aruannet, siis 2007. aastal 77.
- Statistikaamet sai õiguse rakendada sunniraha ettevõtetele aruannete kättesaamiseks.
- Valmistati ette Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK) uue versiooni rakendamist.
- Jätkati 2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse ettevalmistustöid.
- Hakati looma täiesti uut ja võimalikult universaalset andmetöötluste infosüsteemi UNISTAT.
- Korraldati kolm uut sotsiaaluuringut: leibkonna ülduuring, piiriloendus ja täiskasvanute koolituse uuring.
- 2007. aastal kajastas meedia kõiki Statistikaameti avaldatud pressiteateid.
- Valmistati ette Statistikaameti uus veebileht, mis avaldati 2008. aasta alguses.

PUBLIKATSIOONID 2007

Trükised

Eesti rahvamajanduse arvepidamine. 2005. *National Accounts of Estonia*
 Eesti statistika aastaraamat. 2007. *Statistical Yearbook of Estonia* (ka CD-ROM)
 Eesti Statistika Kuukiri. *Monthly Bulletin of Estonian Statistics* (kuubülletään)
 Energiabilanss. 2006. *Energy Balance*
Estonia, Latvia, Lithuania in Figures 2007 (taskuteatmik)
 Ettevõtete majandusnäitajad. 2005. *Financial Statistics of Enterprises*
 Keskkond. 2006. *Environment*
 Keskkond arvudes. 2006. *Environment in Figures* (taskuteatmik)
 Kultuur arvudes. 2006. *Culture in Figures* (taskuteatmik)
 Kutseharidus. 1996–2006. *Vocational Education*
 Linnad ja vallad arvudes. 2007. *Cities and Rural Municipalities in Figures*
 Maakonnad arvudes. 2002–2006. *Counties in Figures* (ka CD-ROM)
Minifacts about Estonia 2007 (taskuteatmik)
 Põllumajandus. 2006. *Agriculture*
 Rahvastik. 2005–2006. *Population*
Social Trends 4
 Sotsiaalne ebavõrdsus. *Social Inequality*
 Sotsiaaltrendid 4
 Teadus- ja arendustegevus. 2005. *Research and Development*
 Transport. Side. 2006. *Transport. Communications*
 Turism. Majutus. 2006. *Tourism. Accommodation*
 Tööturg arvudes. 2006. *Labour Market in Figures* (taskuteatmik)
 Väliskaubandus. 2006. *Foreign Trade*

E-väljaanded

Eesti Põhilised Sotsiaal- ja Majandusnäitajad. *Main Social and Economic Indicators of Estonia*
 (kuubülletään)
 Ehitushinnaindeks. *Construction Price Index* (kvartalibülletään)
 Ettevõtlus. *Business* (kvartalibülletään)
 Keskkonnakaitsekulutused. 2005. *Environment Protection Expenditures*
 Kevadkülvipinnad 2007
 Loomakasvatus (kvartalibülletään)
 Riiklikud statistilised vaatlused 2008

Teemalehed

Leibkonna kulutused ja tarbimine
 Lühi- ja pikaajaline töötus
 Tööaja paindlikkus
 Varimajandus Eestis, 2000–2006

Statistika kasutamist lihtsustab Statistikaameti veebileht www.stat.ee, kus on muu hulgas statistika avaldamiskalender, statistika andmebaas, e-väljaanded, pressiteated, Koolinurk ja jätkusuutlikkuse näidikulaud.

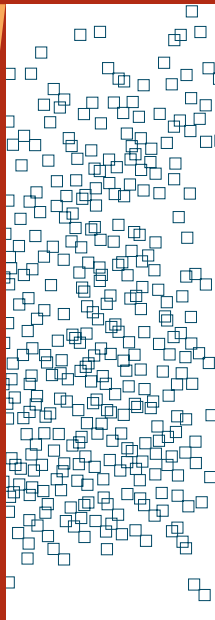
Koostanud ja toimetanud Siret Linnas
 Kujundus ja küljendus: Maris Valk
 Fotod: Ideestuudio

Kirjastanud Statistikaamet, Endla 15, 15174
 Trükkinud Ofset OÜ, Paldiski mnt 25, 10612 Tallinn

ISSN 1736-4043

Autoriõigus: Statistikaamet, 2008

Väljaande andmete kasutamisel või tsiteerimisel
 palume viidata allikale



1-451